

PROF. DR. ORHAN OKAY DOSYASI

İsmail Özmel
İnci Enginün
Saim Sakaoğlu
Nurullah Çetin
Fuad Okay
Nâzım H. Polat

İsmail Özmel
Murat Soyak
Mehmet Baş
Mehmet Nuri Parmaksız
Abdullah Satoğlu
Bekir Oğuzbaşaran
Abdülkadir Güler
Hasan Hüseyin Özmel

Yahya Akengin
Serpil Kaya
Fikret Dikmen
Oğuz Çetinoğlu
Bedrettin Keleştimur
Hikmet Elitaş
Hatice Türkoğlu

AKPİNAR

Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

Yıl: 12 Sayı: 70 / Temmuz - Ağustos 2017 ISSN: 1306-3731

SAHİBİ ve GENEL YAYIN YÖNETMENİ

İsmail ÖZMEL

ismailozmel@hotmail.com

YAYIN KURULU

İsmail ÖZMEL

Murat SOYAK

Mehmet BAŞ

DANIŞMA KURULU(HAKEM HEYETİ)

Prof. Dr. Abdulkadir YUVALI (Em. Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN (Selçuk Üniversitesi)

Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)

Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (Erciyes Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi)

Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi)

YAZIŞMA VE YÖNETİM YERİ

Yeni Çarşı İş Merkezi B Blok Nu. 1/5 NİĞDE

Telefon: 0.388 213 12 50 Belgegeçer: 0.388 233 35 45

ABONE ÜCRETİ

Sayısı: 4 TL

Yıllık Abone Bedeli: 30 TL

Resmî Abone Bedeli: 90 TL

Yurtdışı Abone Bedeli: 30 Avro

Posta Çeki: 5145515 (İsmail ÖZMEL)

GRAFİK & TASARIM

Hüseyin BİLEN

BASIM YERİ

KARAN OFSET

İlhanlı Mah. Aydınlık Cad. 95/A • NİĞDE

Tel: 0.388 233 66 22 • Belgegeçer: 0.388 233 88 11

Dergiye gönderilen yazı ve şiirler basılısn basılmasın geri verilmez. Yayınlanması istenen yazıların el-mek adresimize gönderilmesi gerekmektedir. Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve şiirlere ücret ödenmez. Yayın kurulu gerekli gördüğünde yazılarda değişiklik yapabilir.

İÇİNDEKİLER

- 3 BİR AĞABEYİN ARDINDAN
PROF. DR. ORHAN OKAY'LA 50 YIL
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
- 14 ORHAN OKAY
Prof. Dr. İnci ENGİNÜN
- 16 ORHAN OKAY'LARA
NE ÇOK İHTİYACIMIZ VAR!
Nâzım H. POLAT
- 19 AYDIN BİLİM ADAMI:
ORHAN OKAY HOCA
Prof. Dr. Nurullah ÇETİN
- 20 İNTİZAM İÇİNDE
GEÇEN BİR HAYAT
Fuad OKAY
- 23 EDEBİYATIMIZA ÖLÇÜ GETİREN
SEÇKİN YAZAR ORHAN OKAY
İsmail ÖZMEL
- 25 BU HÜMANİZMA
KİMİN HÜMANİZMASIDIR?
İsmail ÖZMEL
- 26 HAİKULARLA SUYUN BEŞ HÂLİ
Bekir OĞUZBAŞARAN
- 27 MEMLEKETİN SAHİBİ OLMAK
İsmail ÖZMEL
- 28 RÜZGÂR
Mehmet Nuri PARMAKSIZ
- 28 BİR DEMET LÂLE
Abdullah SATOĞLU
- 29 BAYBURT
Yahya AKENGİN
- 29 TANRI'NİN MADALYONU
Serpil KAYA
- 30 ÇİÇEKLERİN SÖYLEDİĞİ
Murat SOYAK
- 31 İLKOKUL ARKADAŞIM OSMAN VE
"KARA KARA KAZANLAR..."
Abdullah SATOĞLU
- 33 KIRILGAN GÜLLERİ SAKLA KOYUNDA
Mehmet BAŞ
- 34 BU CENNET VATAN
Fikret DİKMEN
- 35 TÜRKÇEDE KELİME TÜRETMEK
ve YABANCI KELİMELER
Oğuz ÇETİNOĞLU
- 38 ELAZIĞ BASIN TARİHİNDEN:
BİR İNCE UZUN YOL
Bedrettin KELEŞTİMUR
- 40 YARIN SANA GELİYORUM
Hikmet ELİTAŞ
- 41 ÖLÜMÜNÜN 23. YILINDA SAMİM
KOÇAGÖZ MEZARI BAŞINDA ANILDI
Abdülkadir GÜLER
- 44 SENİ DÜŞLEMEK
Hatice TÜRKÖĞLU

Sevgili Akpunar Okuyucuları,

ŞÜKÜR, GÖRGÜ KURALLARI, SİTRES

“2017 Türk Dili Yılı” vesileyle

Televizyonda bir iftar programı(TV-1, Haziran-2017), edebiyat bahislerinde saç ağartmış bir konuşmacı önce “görgü kuralları” na taktı, eskisi gibi “adabı muşeret” dese yedik daha iyi olurdu dedi. Ardından “Allaha şükür” deriz ama kula da şükür deriz dedi. Elhamdülillah kelimesini kullanalım demek istedi. Zaten isteyen istediğini kullanıyor, bunu sınırlayan bir makam, bir yasa metni mevcut değildir.

Anlam bakımından Allah’a şükür kelimesinin Elhamdülillah kelimesinden farklı bir tarafı yok. İsteyen istediğini kullanır. Yalnız insana şükredilmez, teşekkür edilir.

Görgü kuralları sonradan ortaya atılmış bir söz öbeği değil ki, görgü-görenek en eski kelimelerimizdendir. Görgüsüz, göreneksiz gibi kullanımları var.

Allah’a şükür deriz ama insana teşekkür ederiz, şükür kelimesi Yaratana karşı kullanılır. Konuşmacı, muhakkak birini yasaklamak istiyorsa, Türkçenin önünü açmak en doğrusudur.

Konuşmacı en sonunda, birisi çıktı sitres(sözlüklerde İngilizce aslı gibi stres yazılmış ama düzeltilmelidir.) kelimesini attı ortaya, bu kelimeyi ortaya attınız on şey kelimeyi saf dışı bıraktınız, dedi. Bu kelimeyi kimse ortaya atmadı, bir tıp terimi olarak dilimize girdi. Diğer kelimelere de kullanma yasağı getirmedir.

Atıldığı iddia edilen kelimeler: Gam, melal, inkisar, efkâr, dert, mihnet, dilhun, gussa, keder, ıstırap, yeis, elem, üzüntü, tasa, mihnet, kuduret.

Bütün bu kelimelerin; anlam bakımından; sitresle nasıl bağdaştırıldığı ayrı bir mesele. Kaldı ki bu kelimelerin birçoğunu halk biliyor ve kullanıyor. Aydınların haliyle bilmesi gerekir.

Türkçe’nin yabancı kelimelerin istilasından korunması ve zenginleşmesi için yeni kelimelere ihtiyacı vardır ve bu ihtiyaç kelime üretme ve türetme bakımından sınırsız imkânlarla sahip Türkçenin bütün imkânlarını; eski ve yeni ayrımı yapmadan; kullanalım, eğitim meselemizi çağdaş ve verimli hale getirelim. Çocuklarımız bu kelimelerin hiç olmazsa bir kısmını okuyup yazsın ve konuşmalarında kullansın.

Tek anlaşma vasıtamız Türkçeyi, tekrar bir seçkinlerin kullandığı ve bir de halkın kullandığı Türkçe gibi iki parçaya bölmeye kalkmayalım. Çünkü tek Türkçe için çok mesafeler kat edilmiştir. Artık bundan geriye dönüşü özlemek Türkçeye bir şey kazandırmaz. Saygılarımla.

Prof. Dr. Orhan Okay dosyamızla iyi bir iş yaptığımız kanaatindeyiz.

Saygılarımızla....

BİR AĞABEYİN ARDINDAN PROF. DR. ORHAN OKAY'LA 50 YIL

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

21 yıl görev yaptığım Atatürk Üniversitesi'nde ilk maaşımı aldığım tarihler 1967 yılının Ekimini gösteriyordu. Ben Erzurum'a ayak bastığımda Ö r. Gör. Dr. Orhan Okay A abeyimiz ise sekiz yıldan beri orada görevliydi. 1988 yılının Eylülünde ise Konya'ya taşınacaktım. O ise, benden sonra altı yıl daha Erzurum'da kalacak ve belki de Erzurumlu olmadığım halde orada en çok kalan öğretim üyelerinden biri olacaktı: 1959-1994 = 35 yıl. Onu 13 Ocak 2017'de kaybettiğimizde dostlu umuz 50. yılını dolduruyordu. Tam ELLİ yıl, nâm-ı diğer yarım yüzyıl... Nesil/kuşak hesapçuları bu süreye ne sınırlar bilmem ama benim için iki sayısı yeterlidir.

Bu yazı bir hatıra yazısıdır, bir saygı yazısıdır, bir vefa yazısıdır. Onun için hayat hikâyesi uzun uzun anlatılmayacak, ilgi çekici ve farklı olan noktalarla anılmaya çalışılacaktır. Özellikle bizde bıraktığı izlenimler sunulacaktır.

1967'den 1988'e kadar geçen süre içinde ailecek görüldük. Onların ikisi oğlu (Fuad ve Cüneyd), bizim de iki kızımız (Selcen ve Seren) vardı. Cüneyd ile Selcen 1969 doğumlu ve ikisi de lojmanlardaki Atatürk İlkokulu'nda sınıf arkadaşlarıydılar. İmdi hepsi yuvalarının direkleri...

A abeyimizin adını hepimiz Orhan olarak biliriz de bir de M. harfi ile gösterilen bölümü var. Bizdeki bu M kısaltmaları genellikle Mehmet adına işaret eder. Bizim, Ziya Gökalp diye bildiğimiz yazar, sair ve fikir adamımızın adının önünde bir de Mehmed bölümü olduğunu kaçırmız biliriz ki? Soyadı Kanunu'ndan on yıl önce (1924) ölmesine karşılık biz onun Gökalp adını soyadı olarak kullanan nice bilgini bilmez miyiz? Türk Dil Kurumu'nun kurucu başkanı Samih Rifat'ın da bir ön adı vardır: Mehmet. Bizler Okay A abeyi hep Orhan adıyla bildik, Orhan A abeyi diye seslendik.

Bu ön ad konusunda bir soruyu verdi mi cevabı aktarmak istiyorum.

'Size isim verilmiş sıra dışı öyküsü varmı ?'

'Polis olan babama o sırada görevde bulunduğum karakola doğrudu mu haber vererek ne ad konulacağını sordular, o da kız mı erkek mi olduğunu sormadan "Orhan" demi . Göbek adım Mehmet'tir, yani dedemin adı. Asıl adımın yerinde geçmesin diye sadece M. Orhan diye yazdığım oluyor.' (sanatalemi.net) Acaba baba niçin Orhan adını seçmişti?

Bazılarının onlarca olan takma ad konusunda A abeyimizin tavrı ne olmuştu acaba? Kaynaklar bu konuya pek eğilmemişler. Alanının en oylumlu takma adlar kitabında bile adına rastlayamadık. Ancak bir iki kaynak, onun da bir takma adının

oldu unu kaydediyordu: S. F. Kahyao lu (I ık 2006 :2676).

Her ö rencinin oldu u gibi onun da okul yıllarında arkada ları tarafından takılan bir adı vardır: Mef'ulü... Eski edebiyatımıza olan ilgisi arkada larınca böylece dile getirilir.

Muhterem e i Mübeccel Ablamız da Atatürk Üniversitesi'nde Fransızca okutmanı idi. Bu görevinde 28 yıl çalı tıktan sonra emekli olmu tu. Zaman zaman, özellikle aile toplantılarında nükteyle bütünle en güzel konu malarını dinlemi izdir. Onun bu toplantı gecelerinin birinde, bizim evde ya adı ımız bir küçük olayı aktarmak isterim.

Atatürk Üniversitesi'nin lojmanları o yıllarda üç boy (!) idi: 60'lık, 100'lük ve 150'lik. 40'lık ile 80'likler daha sonra boy attılar. Bizden sonrasında, eskiye göre farklı olarak bir de be katlı olanları görüldü. Neyse. Evlerin planları hep aynı ya... Bir ak am bizde oturuyoruz. Küçük o lunun tuvalet ihtiyacı gelmi . Bizim hanım da Cüneyd'e tuvaletin yerini gösterecek. Mübeccel Abla oturdu u yerden sesleniyor:

“Yurdanurcu um, sen zahmet etme... Bütün evlerin planı aynı ya, o girece i yeri bilir.”

Mübeccel Ablamız uzun süre ayak rahatsızlı ı çekiyordu. Birkaç yıl önce bir yaz günü e im ve kendilerinin de Erzurum'dan tanıdıkları iki hanım arkada ıyla birlikte Levent'teki evlerinde ziyaret etmi tik. Erzurum yıllarının bu dört hanımı (Aysel Tolasa, ehsuvar Alptekin, Yurdanur Sakao lu ve Mübeccel Okay) uzun uzun tarihin derinliklerine dalıp gitmi lerd. Çocukları birlikte büyümü lerd; e leri ayrı kurumda görevli idiler, evleri ise üniversite lojmanları içindeydi. Böyle olunca da konu ulacak pek çok ey, alınıp verilecek haber olacaktı. Kendilerini ve Orhan A abeyimizi son defa o gün görmü tük. Ben, her bayram sabahı kendilerini arıyor, tebrikle iyorduk. Son yıllarda A abeyimizde görülen i itme kaybı sebebiyle küçük o lu Cüneyd veya e i Yeliz Hanım'ın aracılı ıyla konu abiliyorduk.

Mübeccel Ablamız 01 ubat 2014'te vefat etmi , ertesini gün Merkez Efendi Eski Kozlu Mezarlı ı'na defnedilmi tir.

Orhan A abeyimizin büyük o lu Fuad Okay (d. 1962) doçent olup Kocaeli Üniversitesi n aat Mühendisli i Bölümü'nde görev yapmaktadır.

Küçük o lu Cüneyd (d. 1969) ise stanbul Teknik Üniversitesi Toplum ve nsan Bilimleri Bölümü'nde profesör olarak görev yapmaktadır.

Mübeccel-Orhan ikilisinin yuva kurmalarının ilgi çekici bir de hikâyesi var. Bakalım bu iki stanbul do umlu genç nasıl bir ortak hayata ba lamı lar:

'E im Mübeccel Vefa Lisesi son sınıfından arkada ımdı. Aynı fakültede fakat ayrı bölümlerde okuduk. Fakülte son sınıfına kadar niyetimi bilmedi. Son sınıftayken yaptı ım teklifi kabul etti. 1957'de ni anımız oldu. ki yıl, çok güzel bir ni anlık dönemi geçirdik. 1959'da da evlenip bir ay sonra Erzurum'a gittik.' (sanatalemi.net)

Ni an merasimi 17 A ustos 1957 tarihinde stanbul Levend'de icra edilir.

Yüzüklerini hocası Prof. Dr. Saadettin Buluç takar. Nikâh tarihleri ise 27 Temmuz 1959'dur.

A abeyimizin evliliğinin temellerini atan olayı bilenlerimiz kaldı mı ki acaba? Bu evliliğin köklerini, onun Silik Foto raflar / Portreler adlı eserinin sonuna eklediği son derece duygusal bir yazısını destekleyen bir foto raf altı yazısında buluyoruz. O alt yazıda şöyle deniliyordu:

“20 Nisan 1950. Vefa Lisesi bahçesinde. Okulun tarihinde ilk defa kabul edilen kız öğrencilerle beraber son sınıfımızdan bir grup fotoğrafı. Ortada ayakta duran ben. Önde siyah önlüklü çömelmli durumda Mübeccel'nce. Bu tarihten dokuz yıl sonra Mübeccel Okay olacak.” (2011: 302).

Bu satırları okuduktan sonra şöyle bir düşünmeye daldım. Ya Vefa Lisesi'ne kız öğrenci alımı balamasıydı da Mübeccel'nce o yıl hangi kız okuluna kaydını yaptırıp Orhan'ımın çok uzamasına düşüncekti. Galiba o ünlü filmin adında olduğu gibi kader aklarını orada örmeye balamı tı.

Onlarca kitaba imza atan A abeyimiz, bunlardan birini eline ithaf eder. Silik Foto raflar/Portreler. te o ithaf cümlesi:

Mübeccel'e
Bütün bu silikle en foto raflar
arkasında net bir hatıra var:
Yarım asrı geçen beraberlik.

Hürriyet gazetesinde yer alan Dergâh Yayınları'nın 'Vefat ve Balaması' ılı' ilanındaki ifade yayınevinin ona karşı beslediği saygıyı çok güzel bir şekilde dile getiriyordu: Yüce Allah onu rahmet deryalarında aırlasın. (Hürriyet, 14 Ocak 2017)

Pek çok ölümün sebebini çok sonraları öğreniriz. Bazı intiharlar dile getirilmez, bazı hastalıklar gizlenir, hatta beklemediğimiz sebeplere balamanan ölümler de vardır. Orhan A abeyimizin ölümünü bir kaynak şöyle vermektedir: 13 Ocak 2017 tarihinde, kitaplıından bir kitap almak için uzanırken dengesini kaybederek ve kalbinin durmasıyla 86 yaşında hayatını kaybetti. (Vikipedi)

'... kalbinin durması...' için elbette ailesinden bilgi almak zorundayız. Çünkü bir balamaka kaynağa göre hastanede vefat etmiştir: 'Tedavi gördüğü hastanede ya ama veda eden Okay için yarın Fatih Camisi'nde öğle vakti cenaze namazı kılınacak. Okay'ın cenazesi, daha sonra Topkapı Çamlık Mezarlığı'na defnedilecek.' (Milliyet 14 Ocak 2017).

Bu konuda 06 Nisan 2017 tarihinde oğullarımızın bilgilerine balamavurduk. Her iki karde de hemen, birkaç saat içinde cevap verdiler. O cevaplar küçük ekilendirmelerle aalamayı almı tır:.

Büyük o lu Doç. Dr. Fuad Okay'ın verdi i bilgiler:

'O haber do ru de il. Babam hastanede vefat etti. Vefatından kısa bir süre önce omurgalarında kırıklar olu tu. Ama bu herhangi bir travma-darbe sonucunda de ildi. Doktor, 'Yüksek bir yerden a ır bir kitap indirir ya da kaldırırken bile olu abilir.' demi . Sanırım bu ifadeyi hikâyele tirdiler. Yani Milliyet'in yazdı ı do rudur. Son iki gününü hastanede geçirdi ve uuru genel olarak son anlarına kadar açıktı.'

Küçük o lu Prof. Dr. Cüneyd Okay'ın verdi i bilgiler:

'Babam Son Sadrazamlar'ı kütüphaneden alırken bir kırılma ya da çatlama hissetti ini söyledi. Onun üzerine o gece doktora götürdüm. Film çekmediler, a rı kesici verdiler. Ertesi gün Yeliz [merhumun gelini] doktora götürdü. Film çekildi. Kırık oldu u tespit edildi. Ancak korse ve saire tedbirlere ra men iyile me olmadı.

On gün sonra hastaneye kaldırdık. Son be gün evde çok a ır geçti, ancak yo un bakıma almak istemedikleri için evde baktık.

Sonra akci er ve solunum problemleri arttı. Hastaneye kaldırıldı Hastanede vefat etti.'

Böylece gelecekte A abeyimizin ölümüyle ilgili bilgi verecek olan ara tırcılara birinci elden bilgi vermi olduk.

Yukarıda adı geçen Son Sadrazamlar'ın A abeyimizin hayatında önemli bir yeri varmı . Ö rencisi Prof. Dr. Mustafa sen öyle demektedir:

'...Odasında üç ki inin resmi vardı: bnüleminMahmud Kemal nal, Celaleddin Ökten ve Nurettin Topçu. Orhan Hoca, ba ka bir ortamın ve iklimin insanıydı.'

Evet, ilk ad, Son Sadrazamlar'ın yazarı nal, son ad ise Vefa Lisesi'nde ö retmeni... Ya ortadaki ad kimdir? O, tam adıyla Mahmut Celaleddin Ökten'dir. 1882'de Trabzon'da do mu , 21 Kasım 1961'de stanbul'da vefat etmi tir. Darülfünûn Edebiyat ubesi'den 1911'de mezun olmu ; Türkçe, edebiyat, felsefe, mantık gibi dersleri okutmu , Arapça, Farsça ve Fransızca bilen bir ö retmendir. Ömrünün önemli bir bölümün mam-Hatip Okullarının açılması için harcamı ve bu okulların ilki olan stanbul'dakine ilk müdür olarak atanmı tır. Merhum Ökten 1947 yılında Vefa Lisesi felsefe ö retmenli inden emekli olur, merhum Okay ise o yıl aynı okula kaydolar. Acaba oradan ba layan bir tanı ma söz konusu olabilir mi?

Ancak üç foto rafla ilgili bu bilgi ba ka bir kaynakta son iki adın yer de i tirilmesiyle verilir. Mekân ise Atatürk Üniversitesi'dir. Ve bilgi sahibi Mehmet Kaplan Hocanın foto rafını da göremedi ini dile getirir.

Vefatı üzerine mezun oldu u bölüm genel a sayfasında a a ıdaki kısa habere yer vermi tir.

Fakültemiz Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü 1955 mezunlarından olan ve Yeni Türk Edebiyatı alanında, çok de erli çalı maları bulunan Prof. Dr. M. Orhan Okay 13 Ocak 2017 tarihinde vefat etmi tir.

Cenazesine katılanlar arasında hepsi Yeni Türk Edebiyatı ö retim üyesi olan Prof. Dr. Birol Emil, Prof. Dr. Zeynep Kerman, Prof. Dr. Abdullah Uçman, Prof. Dr. Handan nci ve Prof. Dr. Osman Gündüz de yer almı lardı. nternette gözümüze ili en bir filmde cenaze namazına katılanlar arasında Kültür ve Turizm Bakanı Prof. Dr. Nabi Avcı'nın da oldu unu görüyoruz. Hatta o, basın mensuplarına a abeyimizle ilgili bir kısa görü de bildirmi tir.

Ölümü üzerine bir bölümü ö rencisi olan meslekta ları merhum Okay A abeyimiz hakkında görü lerini dile getirmi lerdir. Bunlar arasında Atatürk Üniversitesi'nden ö rencileri olan Prof. Dr. Mustafa sen (Sakarya Milletvekili), Prof. Dr. Hayati Develi (stanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı) ve Doç. Dr. Hüseyin Çelik (önceki Millî E itim Bakanlarından) ile genç meslekta larından Prof. Dr. Handan çli ve Prof. Dr. Abdullah Uçman (stanbul 29 Mayıs Üniversitesi)'ı sayabiliriz. Ayrıca bilim ve sanat dünyasından da pek çok ad görü lerini dile getirmi lerdir. Bunlar arasında; Dr. Âlim Kahraman, Sadık Yalsızuçanlar, Ebubekir Ero lu, Be ir Ayvazo lu, Erkut Tezerdi hatırlayabildiklerimizdir.

Acaba Mehmet Orhan Okay kimdir? Onunla ilgili bilgileri pek çok önemli kaynaktan bulabiliriz. Dergâh'ınTürk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'nde, a a ıda kayna ını verdi imiz ö rencisi hsan I ık'ın ansiklopedisinde, Atatürk Kültür Merkezi'nin ansiklopedisinde, vb. de bulabilirsiniz. te onun hayatından çizgiler:

26 Ocak 1931'de, stanbul'un Balat semtinde do du. Ö renim gördü ü kurumlar: Fatih 17. İkokulu (Muallim Naci İkokulu) (1943), Edirnekapı Ortaokulu (1947), Vefa Lisesi (1950) ve stanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (1955) ve aynı zamanda stanbul Çapa Yüksek Ö retmen Okulu. Merzifon'da Astsubay Okulu'nda Türkçe ö retmenli i: 1957. Tezkere sonrası onu Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesi'nde görüyoruz: 1957-1959. Derken tam 34 yıl kalaca ı Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne, üniversiteden hocası Prof. Dr. Mehmet Kaplan Bey'in yanına asistan olarak ataması yapılır. O artık yolunu bulmu tur. Ancak bu bulu pek de kolay olmamı tir. Çocukluk özlemleri, gençlik kararsızlıkları ona kılavuzluk etmi gibidir:

'Ben 1931'de babamın bir yıl evvel satın aldı ı Balat'taki evimizde do mu um. Benden sekiz ya büyük olan ablam Melahat, 2009'da vefat etti. Baba oca ı dedi iniz ev olarak ben 1953 yılına yani yirmi iki ya ıma kadar oturdu umuz Balat'taki evi bilirim. Bu evi pek çok ayrıntılarına, mahalle arkadaş larıma, kom ularımıza kadar hatırlarım. Rüyalarım da girer.' (haberkültürsitesi/14 Mayıs 1-2912).

Bu satırlar bana kendi çocukluğumu ve gençliğimi çağırıyor. Bizim evimiz de beş yıl öncesine kadar ayakta idi, bugün ise üzerinde 12 katlı gökdelenler yükselmektedir. Ben bu evimizle ilgili hatıralarımı iki kitap yazarak ve de fotoğraflarla süsleyerek ölümsüze tirdim: Çaybaşı Yazıları (Konya 2000, 2002) ve Fahrünnisa Mahallesi Çaybaşı Caddesi (Konya 2015).

Beyefendi A abeyimizin hocalık hayatının da hoş bir hikâyesi var. Samimi itiraflarının serinliğinde bu gençlik heyecanlarını da aktarmak istiyorum.

‘Nasıl öğretmen oldunuz? İstanbul doğumlu bir şehirli olarak Diyarbakır’da ve Artvin’deki öğretmenlik günlerinizde neler yaşadınız?’

İlk öğretmen yıllarımda Türkçe derslerimden sınıfımın her zaman iyileri arasında oldum. Ortaokula başladığımda, coğrafya bölümü öğrencisi olan ablamın anlatılarıyla kendimi edebiyat fakültesinin Türkoloji bölümü için hazırlamaya başladım. Bu da edebiyat öğretmenliği demekti. Bu niyetim lise son sınıfına kadar devam etti. O yıl felsefe derslerimize Nurettin Topçu girince ben de yine öğretmen olarak felsefeye bir adım ilim başladım. Mezun olunca Felsefe Bölümü’ne kaydoldum. Daha sonra öğretmenliği garanti altına almak için Yüksek Öğretmen Okulu’na girince Türkoloji Bölümü’ne geçmem gerekti. Bir Anadoluocu olan hocam Topçu’nun tesiriyle Anadolu’ya hizmet götürmeyi adeta bir ideal olarak düşünüyordum. Nitekim ilk tayinim Artvin’e çıktı. İnanılmaz o yıllarda çok zor olan yollarında hiç yüksünmeden İstanbul’dan en uzak olan bu güzel kasabaya seve seve gittim. Bu bir yıl hayatımın en mesut yıllarındandır.’ (haberkültürsitesi/14 Mayıs 1-2912).

Yüksek öğrenimine Erzurum Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde başlayan Hüseyin Çelik, daha sonra İstanbul Üniversitesi’nin karde bölümüne yatay geçiş yapar. Ancak o, öğretmenliği Doç. Dr. Orhan Okay’ın hayranıdır ve kendisini çok sevmektedir. Öğretmenlik yıllarda Van ilimizden milletvekili seçilen Doç. Çelik, daha sonra da Millî Eğitim Bakanı olur. Doç. Çelik bu sevgisinin karşılığı olarak seçim bölgesindeki bir okula hocasının adını verdirir: T. C. Millî Eğitim Bakanlığı Orhan Okay Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Edremit-VAN

Onu sevenler ölümünden kısa bir süre sonra sıcak sıcakına bir anma toplantısı düzenler ve ‘Türkiye’nin mümtaz hocası merhum Orhan Okay’ Fatih’te yâd edilir. Eskader / Sanat Âlemi her ay düzenlediği Edebiyatımızın çinden programının 2017 Ocak ayını, Prof. Dr. Orhan Okay’a ayırır. Toplantıda, Mehmet Nuri Yardım, Fatih Ali Emiri Efendi Kültür Merkezi’nde 27 Ocak 2017 Cuma günü saat 18.30’dan itibaren Fotoğraflarla Orhan Okay’ı anlatır. Programda Prof. Okay’ın değişik dönemlerinde çekilmiş fotoğrafları sunulmuştur. Konuşmacı, Prof. Okay’ın hayatından, fikirlerinden, eserlerinden, hizmetlerinden ve hocalık özelliklerinden de söz etmiştir.

Bir ara görev yaptığı Sakarya Üniversitesi de onu unutmamı, vefatının üzerinden bir ay geçmeden bir ‘Prof. Dr. Orhan Okay’ı Anma Günü’ düzenlemiştir: 10 Nisan 2027.

Sakarya Milletvekili olan ö rencisi Prof. Dr. Mustafa sen, Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Yılmaz Da cı o lu, Bölüm Ba kanı ve ikimizin de ö rencisi olan Prof. Dr. Zikri Turan, Prof. Dr. Mehdi Ergüzel, Prof. Dr. Bayram Ali Kaya, 1 Kültür ve Turizm Müdürü Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Yorulmaz ve Türkçe E itimi Bölüm ba kanı Mehmet Özdemir birer konu ma yapmı lardır.

Ülkemizde en çok konulan kadın adı Fatma, erkek adı ise Mehmet'tir. Soyadlarına gelince ilk sırada Yılmaz yer almaktadır. Siz bir de Birincileri bir araya getirirseniz ortaya ilgi çekici sonuçlar çıkacaktır. Mesela ülkemizde 34.000 civarında Mehmet Yılmaz vardır. Ya ikinci, üçüncü Orhan Okay'lar? Memleketlim oldu u için hatırlıyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin XIV. Dönem Konya Milletvekillerinden biri Avukat Orhan Okay'dır. Ya ba kaları? Elbette vardır ve olmalıdır da... (Not: Ben henüz üçüncü Saim Sakao lu'nu tespit edemedim!)

Doktorasını, üniversiteden hocası olan Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın danı manlı ı altında 1963 (Bu tarih pek çok kaynakta 1962 olarak verilmektedir.) yılında tamamlar. Be ir Fuad: İlk Türk Pozitivist ve Naturalisti (bs. 1969). Doçentli ini ise Batı Medeniyeti Kar ısında Ahmed Midhat Efendi (1975) adlı eseriyle alır. Profesörlük takdim tezi ise Necip Fazıl Kısakürek adını ta ımaktadır (1988), (Profesörlük tarihlerimiz aynıdır.)

Artık a abeyimizin Erzurum'dan ayrılma vakti gelmi tir. Özledi i ufuklara do ru yelken açılmalıdır. 35 yıllık kutsal görev süresi tamamlanmı , stanbul yollarına niyet edilmi tir. Ancak stanbul'a, evine dönse bile görevi Sakarya Üniversitesi'ndedir. 1996 yılında, ya sınırını beklemeden, 65 ya ında emekli olur. 2010 yılında stanbul 29 Mayıs Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde görev alır; o, burada aynı zamanda bölümünün kurucu hocalarındandır. Bu görevi vefatına kadar sürer. Bu arada keyifle yerine getirdi i bir görevi daha üstlenir: Türkiye Diyanet Vakfı slâm Ansiklopedisi redaktörlü ü.

Onun, sadece Erzurum'da ya ayan yakınlarının hatırlayabilece i önemli bir yönü vardı: Radyo sohbetleri. Do rusu yıllarını vermek pek de kolay olmayacaktır. O, Erzurum Bölge Radyosu'nda her cumartesi ak amı, saat 18.00'de ba layan, galiba yirmi dakika kadar süren bir edebiyat sohbetleri programını sunuyordu. Do rusu keyifle dinliyorduk. Hatta o tatil gününün programını o saate göre ayarlıyorduk. Sundu u konular kadar sunu tekni i de çok doyurucu oluyordu. Ses tonunun ayarlanması bile ba lı ba ına bir ba arı i areti sayılıyordu. O konu ma metinlerini sonraları bir yerlerde de erlendirip de erlendirmedini hatırlıyorum.

A abeyimizin yazı hayatı, Türk Sanatı dergisinde yer alan fadenin Masuniyeti adlı makalesiyle ba lar: 7, Nisan 1953, 5. Onun yazıları özellikle stanbul'da yayımlanan dergilerde yer alır. Bu dergilerden bazılarını hatırlatmak isteriz: stanbul, Hareket, Türk Edebiyatı, Dergâh, Milli Kültür, Türk Dili, Türk Kültürü, Türk Yurdu, Hece, Mina, Türklük Bilimi Ara tırmaları, Ya mur, Burak, Yeni Aziziye, Yöneli ler, Kültür ve

Sanat (Kayseri)Millî E itim, Kaynaklar, yedi klim, Kubbealtı Akademi Mecmuası, vb.

O ayrıca stanbul ve Erzurum gazetelerinde de yazmı tır.

Kitaplarına gelince... Önceleri daha çok bilim dalında yükselmesiyle ilgili çalı malara a ırlık verirken daha sonra yıllarda, özellikle Erzurum'dan ayrıldıktan sonra kitap üstüne kitap yayımlamaya ba lamı tı. Monografiler, hatıralar onun unutulmayan çalı malarını olu turmaktaydı. Galiba bu konudaki eserlerin bazıları için Dergâh Yayınları'ndan karde imiz Ezel Erverdi'nin te vik ve ısrarlarının da önemli rolü olmu tur. te o güzel eserler:

Sanat ve Hayat (1956)

Be ir Fuad: İlk Türk Pozitivist ve Naturalisti (1969, 2008)

Abdülhak Hamid'in Romantizmi (1971)

Batı Medeniyeti Kar ısında AhmedMidhat Efendi (1975, 1989, 1991, 2008)

Hüs n ü A k, eyh Galib (hızl., Hüseyin Ayan ile) (1975, 1992, 2000, 2005) Ahmet

Ha im'in iirlerinin Sembolizm Açısından Yorumu (1977)

Necip Fazıl Kısakürek (1987,)

Mehmet Âkif: Bir Karakter Heykelinin Anatomisi (1989, 1998, 2005)

Sanat ve Edebiyat Yazıları (1990, 1998, 2011)

Safahat, Mehmet Âkif Ersoy (hızl. M. sen ile) (1990, 1992)

Edebiyat ve Kültür Dünyamızdan: Makaleler-Denemeler-Sohbetler (1991)

Konu malar; Mülakat-Sohbet-Anket-Açık Oturum (1998)

Ahmet Hamdi Tanpınar (2000)

Silik Foto raflar (2001, 2005); Silik Foto raflar / Portreler (geni letilmi ve gözden geçirilmi , 2013)

Kendi Sesinin Yankısı / Necip Fazıl Kısakürek (2001, 2007)

Bir Ba ka stanbul (2002)

Mehmet Kaplan'dan Hatıralar Mektuplar (2003, 2006)

Mektuplar (2003)

Poetika Dersleri (2004, 2005, 2009)

Balat (2009)

Bir Hülya Adamının Romanı Ahmet Hamdi Tanpınar (2010)

Edebiyat ve Edebi Eser Üzerine (2011)

Kâ it Medeniyeti (2014)

Necip Fazıl, Sıcak Yarada Kezzap (2014)

Mehmed Akif, Kalabalıklarda Bir Yalnız Adam (2015)

Anadolu'dan Hatıralarla Nurettin Topçu'nun Mektupları (2015)

Bir Ba ka Paris (2016)

A abeyimizin bir de ders kitabı ve ders notu hazırlama yönü vardır. Onları da sayıverelim.

Ders Geçme ve Kredili Sisteme Göre Türk Dili ve Edebiyatı (1993, bir ekiple), lise I-II-III

İir sanatı Dersleri

Cumhuriyet Devri Hikâye ve Romanı (1992)

Me rutiyet Sonrası Türk Edebiyatı

Servet-ı Fünun İiri

Tanzimat Edebiyatı (Erzurum 1990)

ARMA ANK TAPLARI

Hakkında, biri Amerika Birle ik Devletleri'nde olmak üzere iki arma an kitabı yayımlanmıştır. Bunlardan ikinci bir derginin özel sayılarıdır.

1. Orhan Okay Arma anı, İstanbul 1997, Dergâh Yayınevi.

2. A abeyimiz hakkında, Amerika Birle ik Devletleri'nde yayımlanan bir dergi üç ciltten oluş an bir arma an kitabı hazırlanmıştır: Festschrift in Honor of Orhan Okay, Journal of Turkish Studies, 30: I, 2006: 30:II-III, Misafir Editör: Nazım H. Polat. Konu A abeyim Okay, hazırlayan ise öğrencim Polat... Ne yazık ki ben bu dizinin yayımlandı mını çok sonra öğrenebildim. Arma an kitaplarının hazırlandı ı tarihte (tahminen 2004) Okay ile 38 yıllık hukukumuz var. Ne diyelim.

ÖZEL B RK TAP

A abeyimiz için hazırlanan bir kitap çok yönlü olması açısından ÖZEL olarak değerlendirilmiştir.

Orhan Okay Kitabı, İstanbul, 1997, 2011. Dergâh Yayınları, 382 s.

B BL YOGRAFYALAR

Onun yayınlarıyla ilgili olarak hazırlanan bibliyografyalar da vardır. Onlardan ikisini aşağıya alıyoruz.

1. Merhum Okay'ın yayınları ile ilgili olarak vefalı öğrencisi Prof. Dr. Erdoğan Erbay ile Ömer Faruk Karata 'ın hazırladıkları 'M. Orhan Okay Bibliyografyası'na mutlaka bakılmalıdır: Orhan Okay Kitabı, İstanbul 2015, 121-142.

Hocamız 1968-1994 yılları arasında 226 bitirme tezinin danışmanlığını üstlenmiştir. Onun 26 öğrencisi yüksek lisans, 18 öğrencisi de doktora çalışmasını tamamlamıştır.

2. Bibliyografya ile ilgili olarak bir de u internet sitesine girilebilir: [PDF] mehmetorhanokay profesör - İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi.

Orhan A abey ile yaptığımız çok özel bir yolculuk... Erzurum- İstanbul otobüs yolculuğu... İstanbul'daki bazı dostlarımız ikimizin de lisans ve doktora hocası olan Prof. Dr. Mehmet Kaplan için bir sürpriz toplantı düzenlemeye karar vermişler. Toplantıdan hocamızın haberi olacak da onun için hazırlanacak arma an kitabından hocamızın haberi olmayacak, yani ser verilir sır verilmeyecek. Ben de hocamızın halk edebiyatı alanında doktora danışmanlığını üstlendi i birkaç öğrencisinden ikincisiyim: M. Bali, S. Sakao lu, B. Seyido lu, F. Türkmen, U. Günay, vb. Lütfettiler, benden de bir yazı istediler. Hocamız Yeni Türk Edebiyatı alanının ülkemizin önde gelen adlarından biri... Ancak ben halk edebiyatı doçentiyim. 'Ne yapayım, ne edeyim...' diye dü ünürken telif edici bir konu buluverdim: Abdülhak Hamid'in Sabr ü Sebat Adlı Eserinde Atasözleri ve Deyimler. Bu be perdelik tiyatro oyununu okuyanlar de il,

Hâmid'in oyunlarıyla ilgilenenler hemen hatırlayacaklardır. Oyunun kahramanları ba tan sona kadar atasözleri ve deyimlerle konu urlar. Hatta oyunun dördüncü perdesi Paris'te geçti i için kahramanlar Fransız atasözleri de kullanır. Kısacası bir edebiyat metninin içinde yer alan anonim halk edebiyatı ürünlerinden biriyle ilgili bir yazı ile katılmak en uygunu olacaktı. Sa olsun, dostlarımız arma an kitabını, toplantı günü olan 05 mart 1984 Cumartesi gününe yeti tirmi ler: Mehmet Kaplan'a Arma an, stanbul 1984, 221-246. "Mehmed Akif'in Bazı iirlerinde ekil-Muhteva münasebetleri", 211-220. Bu makale daha sonra yayımlanan Sanat ve Edebiyat Yazıları'na da alınmı tır (1990, 1998, 2011).

A abeyimizin bu arma an kitabında yer alan yazısının adı da öyle idi:

A abeyim ve ben, bu toplantıya katılmak üzere, 04 Mart 1984 tarihinde Erzurum'dan yola çıktık. Otogar'dan gelen otobüslerin anayola çıkabilmek için Üniversite Kav a ı'ndan dönü yapmaları gerekir. ki yolun arasında yer alan binalardan biri Meteoroloji Müdürlü ü'ne aittir. ehirden bileti alırken otobüse o noktadan binece imizi not ettiririz, Ettirmesine ettirdik de otobüsümüzün saati geçti, gelen giden yok. Gecikerek geldi. Bu sefer de koltuk numaralarında bir tuhaflık var. kimiz de stanbul'a kadar tanımadı ımız birileriyle nasıl yolculuk edece iz? Neyse, sa olsunlar, çözdüler. Ertesi sabaha kadar yol aldık. Ancak stanbul'un neresinde indik, onu hatırlamıyorum.

Toplantıya daha birkaç saatimiz vardı. A abeyim bana yolculuk sırasında bir meslekte ımızın evine u ramaya vaktimiz oldu unu söylemi ti. Okay A abeyim Merhum hocam Doç. Dr. Ali Fehmi Karamanlı lu ile üniversite yıllarından arkada imi ler. Ancak Ali Hocamızı 1973 yılında (d. 1932) kaybetmi tik. E i, Be ikta Akaretlerde bir evde kalıyormu . Uzun olması bile epeyce oturduk. Çünkü oradan çıktıktan sonra gidece imiz yer pek uzakta de ildi.

Ünlü bir otelin yemek salonunda onlarca ki i toplanmı tı. Adlarını i itip de kendileriyle tanı amadı ımız pek ki i orada hazır bulunuyordu. Ah, bu ya lılık... Önce yemekler mi yendi yoksa konu malar mı yapıldı, hatırlayamıyorum. Bizlerden kısa birer konu ma istediler. Toplantı üç dört saat kadar sürmü tü.

O günün ak amında Prof. Kaplan'ın evinde toplanacaktık. Toplandık da... Kaplan Hocamız belki de hayatının en mutlu gecelerinin birini o gün ya amı tı. Sohbetler, hatıralar, foto raf çekimleri, derken saat 23.00'ü vuruverdi. stanbullular evlerine, akrabası olanlar onların yanlarına gittiler. Bencileyin kalacak yeri olmayanları da dostlarımız bir geceli ine hanelerinde konuk ettiler. Hasılı ortak hocamızın adına düzenlenen güzel bir günü, gecesiyle birlikte de erlendik ve hepimiz o günün tatlı hatıralarıyla avunup duruyoruz.

1930'lu yılların hemen ba ında Gazi Mustafa Kemal (sonradan da Atatürk) tarafından kurulan Türk Tarih Kurumu ile Türk Dil Kurumu'nun yanına eklenen iki merkezden (Atatürk Ara tırma Merkezi ve Atatürk Kültür Merkezi) olu an Atatürk

Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun yapısı içinde aynı anda görevlendirilmemizin tarihi 1983'tür. Kimiz de Türk Dil Kurumu'nun 40. yıl Bilim Kurulu'nda görevlendirildik. Bir süre sonra benim önerim üzerine Ad Bilimi Çalışma Grubu kuruldu. Benim başkan olduğum bu grubun üyelerinden biri de Orhan A. abeyimizdi. Ben üç dönem bu görevi yürüttükten sonra bir dönem de A. abeyimiz başkanlık yaptılar. Sonra, kendilerinin isteği üzerine ben tekrar başkan oldum, Yani, eskilerin deyişiyle halef-seleflimiz vardır.

Birkaç kaynağı da hatırlatmadan edemedim.

Behar Ayyavazolu, "Erzurum'un İstanbullu Hocası' Orhan Okay", Defterimde Kırk Suret, 3. bs. 1999, 98-101.

Orhan Okay ile Çok Özel, Haber Kültür Sitesi, 14 Mayıs 2015. Burada, hocamızla ilgili çok ilgi çekici konular soru-cevap yöntemiyle dile getirilmiştir.

Hasan Işık (2006), Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi 7/N-S, Ankara, Elvan yayınları.

**Her türlü derdimizi birerica edelim
Bu aşkla yanmak için Hak'ka rica edelim.**

*

**Bu dünyaya yoktan gelmişiz niye
Herkes kendine has çiçek dermeye.
Hasan Hüseyin ÖZMEL**

ORHAN OKAY

Prof. Dr. İnci ENGİNÜN

Merhum Orhan Okay ile tanı mamız Ü Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü' nü bitirip Yeni Türk Edebiyatı Kürsüsü' ne asistan olarak atanmamdan bir süre sonra olmalı. E er yanılmıyorsam Orhan Bey o sırada Paris'teydi. Tanı mamızın tam tarihini hatırlamıyorum, fakat sonra çok yakınlık tık. Zaten hocamız Mehmet Kaplan'ın Erzurum'daki ö rencilerine kar ı büyük bir sevgisi ve dostlu u vardı. Ben de Erzurum'daki meslekta larımızla yava yava tanı tım ve hepsiyle de içten bir dostluk kurduk. Güler Güven ilk tanıdı m ahıstı. O ve Erzurum'da bulunan meslekta larımız doktoralarını tamamlamak üzere özellikle yaz aylarında stanbul'a gelirlerdi. Mekân darlı ı yüzünden rahat çalı amazlardı. Bana merhum Tanpınar'ın odası verilmi ti ve orada iki masa vardı. Bundan dolayı arkada larımıza aynı odada çalı abilece imizi söylemi tim. Bu da bir yakınlık olu masına yol açmı tı sanırım.

Orhan Bey, çok önemli bir konuda doktorasını hazırlamı tı. Be ir Fuat ilginç ya amı, ahsiyetiyle bir doktora tezinin dı na ta an nadir ki ilerden biri oldu. Onunla ilgili bildi im kadarıyla iki de roman yazıldı. Be ir Fuat yazarlarımızı da besleyen bir karakter olmu tu. Bu yazarların kendi hayal güçlerinin ve kurmaca becerilerinin dı nda tek ba vuru kaynakları Orhan Okay'ın biyografisiydi.

Orhan Okay'ın doktora tezi gibi doçentlik tezi de aynı dönem yazarlarından Ahmet Mithat hakkındaydı. Bu çok geni malzemeye sahip konuyu, Orhan Okay bugün de müracaat kitabı olarak kullanılacak ekilde i lemi ti.

Orhan Okay ile aynı dönemde, aynı jüri kar ısında aynı gün doçentlik sınavlarına girmi tik. Bu da bizi birbirimize daha da yakınlık tırdı diye dü ünüyorum. stanbul ile Erzurum arasındaki uzun mesafe –o günlerde gerçekten iki ehir birbirinden çok uzaktı– her türlü haberle me aracıyla a ılıyordu. Orhan Okay muntazam mektup yazan bir arkada tı. Ben de mektupları mutlaka cevaplandırmakla birlikte, sanırım onun kadar muntazam de ildim. Onun bana yazdı ı mektuplarında daima çok zarif te vikler ve uyarılar yer alırdı. Çok zarif, yardımsever ve yumu ak bir insan oldu unu, onu bütün tanıyanlar özenle belirteceklerdir.

2016 Ekiminin ortalarında stanbul'a dönü üm kız karde imin ciddi bir rahatsızlı ı dolayısıyla. Orhan Bey'i görmek istesem de buna fırsat bulamadım. Kendisi de pek

iyi olmadı ını telefonda söyledi. Ondan sonraki konu malarımız ise gelini Yeliz Hanım vasıtasıyla oldu. Tıpkı karde im gibi o da hastahaneye girdi çıktı. Sa lı ı ise bir türlü düzelemedi. Yeni yılda iyice rahatsızdı, o günlerde benim de sıkıntım son derecedeydi. 2017 Ocak ayının 13'nde Orhan Okay'ın öldü ü haberi geldi. Ne yazık ki ben cenazesine bile gidemedim, dualarımı uzaktan yolladım.

Akpınar dergisinin Orhan Okay hakkında istedi i bir yazıyı yazmamazlık edemedim. Bu kırık dökük hatıralarla, onun bana gönderdi i bir mektubu okuyucularla payla mak istedim. Bu mektubu Abdülhak Hâmit'in Hep yahut Hiç adlı iirlerini ne retmemden sonra yazmı tı. Mektupta anılan isimlerin soyadları [] içinde verilmi tir. Dostlu unun, te vik edi inin canlı bir örne idir. Ruhu ad olsun.

13.12.1982
Erzurum

Aziz nci Abla,

Güzel kitabınızı aldım. Te ekkür etmekte biraz geç kaldımsa özür dilerim. Filhakika sözünüzde durdunuz ve üçüncüyü de ne rettiniz. (Bense hâlâ iki cümleyi alt alta getirmenin veya getirememenin sıkıntısındayım.) Tebrik edeyim. Bu defaki evvelkilerden daha tebrike ayan. Evvela, öncekilerde gözüme çarpan, ufak tefek tertip hatalarından sâlim. Sonra, gerçekten büyük bir zahmet ve mesai görülüyor. Adeta bir edisyon kritik. Do rusu, bu külfete ancak bir tez vesilesiyle girilirdi. Benim için ayrı bir de eri oldu. Merhumla eski –biliyorsunuz– bir sempatimiz var. O yıllarda ben de Nurten Kızıltı 'ın tezinden faydalanmı tım. imdi, görmedi im pek çok iirinin, hem de daha sıhhatli bir okunu u ile kar ıla ıyorum. iir kitapları, zannederim roman gibi düzenli bir ekilde okunmaz. Fakat ben imdi Hâmid'in küçük iirlerini, atlamadan, roman gibi okuyorum. Yarıyı geçtim. Bitirince size yazmak istiyordum, ama yava okudu um için gecikmek istemedim.

Hâmid'in “Merkad-i Selimi Ziyaret” ve Türbe-i Fatih'i Ziyaret” iirleri nerde? Acaba küçük iirleri arasında de il de, kitaplarından birinde mi?

u satırları yazdıktan sonra, bunların lham-ı Vatan'da olabilece ini dü ünerek ona baktım. Gerçekten oradaymı . Özür dilerim. Böylece lham-ı Vatan'ın ve di erlerinin bir an evvel çıkması için sizi tacil etmi olayım. Sizi tekrar tebrik ediyorum. Bu sonuncusu ile cidden mühim bir i in altından kalktınız. Tamamlandı ı zaman da, hiçbir ara tırıcının (bu arada Ezel'i [Erverdi] de tebrik etmeyi unutmayarak hiçbir nâ irin de) cesaret edemeyece i bir külliyyatı tamamlamı olacaksınız.

Çalı malarınızda ba arılarınızın devamını dilerim. Hocama hürmetlerimi iblâğ edin. Size, Zeynep'e [Kerman], be-tahsis Birolcu uma [Emil] selam ve sevgiler.

Orhan Okay

ORHAN OKAY'LARA NE ÇOK İHTİYACIMIZ VAR!

Nâzım H. POLAT

Azizler azizi hocam Prof. Dr. M. Orhan Okay'ın Hakk'a yürüyü ünün üzerinden be ay be gün geçti. Bu süre bana, kendilerini ne çok sevdi imi, onun yoklu unun gönlümde yarattı ı bo lu u gösterdi. Aynı eyler pek çok kimse için geçerli olmalı ki be aydır onunla ilgili yazılar yayımlanıyor, ehl-i dil sohbetlerinde mutlaka ondan da söz ediliyor, rahmetle anılıyor.

Takvimleri geriye döndürmek mümkün olsa, ona daha yakın durmak ve bunu kendilerine hissettirmek isterdim. Mizacım itibarıyla herkese ama özellikle hocalarım a kar ı, rahatsız etme endi esi ve çekingenlikten gelen bir mesafelilik içinde oldu umun farkındayım. Yine de en yakın oldu um hocalarım rahmetli Prof. Dr. erif Akta (ki onun da vefatının dördüncü yılı sekizinci günündeyiz) ve rahmetli Prof. Dr. M. Orhan Okay idi. Bu münasebetle be aydan beridir tuhaf tarafı bulunan bir eyle kar ıla tı ımda, bir yazı okudu umda, bir televizyon programı seyretti imde "Hocam olsaydı acaba nasıl bulurdu, ne derdi?" diye dü ünmeden edemiyorum. Bu seneki Ramazan boyunca sosyal medyada kendinden çokça söz ettiren Kur'an okuma yar ı masına gözüm ili ince de gayriihtiyarî aynı soruyu sordum. Hocamın huzurundaym ım gibi ate bastı yüzümü... Hocam kibar insandı, a zından sert bir söz çıkmazdı ama herhâlde bir dans ve müzik yar ı ması programının kötü bir taklidi oldu unu görünce "Ne tuhaf ey yahu!.." çekerdi...

thal ve taklit, kendilerine has bir eyi olmayanların i idir. Müslüman olmanın ükrünü binbir türlü cümleyle dile getirmek mümkün iken "Ne mutlu Müslüman'ım diyene!" sloganı atmak, uur altında "Ne mutlu Türk'üm diyene!" özdeyi iyle hesapla manın tezahürüdür ve gülünç bir taklitçiliktir. Sözü etti imiz program da orijinal bir ey yapacak kafa ta ıyamayanların taklit kolaycılı ına sapmasıdır. Çok

ükür azizler azizi hocam, dinî duyguları basamak yapan bu utandırıcı taklitçilikle kar ıla ma elemi ni ya amadı ama benzerlerini -belki de çokça- görmü , üzümü tü tabî... Bazıları; bir davranı a, bir duruma, nesneye vs. “ slâmî” sıfatını verince onun üzerinden cihat etmi sayıyor kendini. Ben de azizler azizi hocamı sütre yaparak birilerine yumruk mu sallıyorum?.. Öyle zannedenlere ayıracak yer ve cümle yok burada!..Niyetim, o arınmı , durulmu , “ballar balını bulmu ” yüce gönüllü insanın bu tür durumlardaki tavrını hatırlamak...

Onun akademik alanı edebiyat (Yenile me Dönemi Türk Edebiyatı) idi. Kendilerine, “ slâmî edebiyat” diye ba layan bir soru yöneltildi inde, söze nasıl ba layaca mı, onu tanıyanlar iyi bilirler. Nitekim öyle ba lıyor: “Bir eseri slâmî edebiyat mıdır, de il midir diye dü ünürken önce onun edebiyat olup olmadı na karar vermek lazımdır. Buradan has edebiyatı, kaliteyi, elit olmayı kastediyorum.”

Hocayı bu kanaate götüren veya onun bu bakı tarzını netle tiren, bizzat ya adı ı tecrübelerdir. Hangi vesile ile oldu unu da anlatmalı.

Okay Hocamız, vaktiyle, büyük bir resmî kurumumuzun açtı ı bir roman yarı ması jürisinde bulunmu . Kar ıla tıklarını kendi Konu malar’ından dinleyelim:

Bundan on be sene kadar önce büyük bir resmi kurumumuz, böyle slâmî karakterli bir roman yarı ması açmı tı. Ben de de erlendirme komisyonunda idim. Gelen romanların ço u, alelade vak’alara sıkı tırılmı , ezan dinleme, namaz kılma gibi çok açık mesajlar veren eylerdi. Yahut da manzum bir ilmi hal kitabı dü ünelim. Bunların hepsi üphesiz slâmîdir ama edebiyat de ildir. Belki bunların da isteklisi, okuyucusu olacaktır. Ama bunlar, içinde ya adı ımız Müslüman toplumun sanat zevkini yükseltecek eyler de ildir. (Konu malar -Mülakat, Sohbet, Anket, Açık Oturum-, Akça Yay., 1999, s. 3-4)

te Orhan Okay tavrı budur, Orhan Okay farkı buradadır. Slogancı de il estet tavrılı; ba ıran, gürültü koparan de il teenni ile hareket eden, zorlayıcı de il ho görü sahibi... Hülâsa incelik ve zarafetten yana olmak... Ne yazık ki Hoca’nın bahsetti i olumsuzlu a benzer eyler gün geçtikçe ço alıyor, algı ve görüntü kirlili i meydana getiriyor. Hatta bu tür manzaralar o kadar çok ki böyle bir konu açılınca herkesin sıralayaca ı bir yı ın misal vardır.

Ben de hocamdan yıllar sonra yine bir roman yarı ması jürisinde bulunmu tum. Bu sefer bir ilimizin valili i düzenlemi ti yarı mayı. “ slâmî” olma gibi bir kayıt yoktu. Fakat bana gelen 10 taslaktan hiçbirinin roman denilebilecek, hele hele edebiyat sayılabilecek bir yanı da yoktu. Gelen resmî yazıdaki telefonu arayıp dedim ki “Sadece bu 10 romanla yarı ma düzenlemi olunmaz, ya yeni eserler için süre uzatılmalı yahut iptal edilmeli.” Kar ıdaki görevli, yarı maya çok sayıda eserin katıldı nı ama Ön Seçici Kurul’un eleme yaptı nı, Yüksek Seçiciler Kurulu üyelerinin her birine, 100 üzerinden puanlanmak üzere bu 10 eserin birer nüshasının gönderildi ini belirtti. Hiçbirinin “geçer” sayılabilecek bir puan alamayaca nı söylediysem de ilgili tekrar kuralları hatırlattı. Puanlarımı verip taslakları gönderdim. Sonuç ne oldu bilmiyorum. Ama eleme sonrasında bana gelen taslaklarda Fetullah Gülen ve Said Nursi cümlelerinin veya ayet ve hadislerin epigraf olarak kullanılması bana “Yahu romanı vaaz kitabı sanmı bu

vatanda lar!” dedirtmi ti. Ama do rusu, o zamanlar, bu seçicili in altında bit yeni i, it eni i aramamı tım. Azizler azizi hocam böylesi durumlarda, olumsuz bir ifade kullanmamak için teessür ta ryan bir gülümseme ile “Yapacak ba ka ey akıl edememi ler mi?” diye geçi tirirdi.

Onun “görklü nazar”ı daima güle bakar, dikenini yok sayardı; güzellikleri arar, bulamayınca öfke ve teessür de il tercihini ifade ederdi. Rıdvan Canım’ın yukarıda küçük bir kısmını alıntıladı ımız mülakat sırasında kendilerine sordu u “ slâmî edebiyat” kavramı etrafındaki dü üncelerini söylerken önce bir uyarıyla ba lıyor: “ slâmî edebiyat” kavramına çok dikkatli yakla mak ve üzerinde spekülasyon yapmamak gerekir.” Hoca daha sonra lahiyat Fakültelerindeki slâmî Edebiyat dersi müfredatını bir tarafa bırakarak, meseleye bunun biraz dı ından bakmak gere ini hatırlatarak görü lerini öyle dile getiriyor:

Bir insan, bir millet, bir cemiyet ki Müslüman’dır, öyleyse o çevrede ortaya çıkan sanat eserleri de netice itibariyle slâmîdir. Ba ka türlü, dinî edebiyat, slâmî edebiyat yapayım endi esi bizi kategorik ve kalıpla mı bir didaktizme kaydırır; dini, bizim dı ımıza çıkarır. (...) slâm sanatı, slâm edebiyatı dersek o zaman din dı ımızda de il, içimizdedir. Yahut ne bileyim, bizi kucaklayan, etrafımızla saran bir hâledir. Etrafımızdaki hava, içimizdeki vicdan, zihnimizdeki uur gibi, varlı ının farkında olmadı ımız olmadı ımız kadar var olan bir hâldir. Hatta bu husustaki ilgimiz, inancımız, amelimiz ne seviyede ve ne derecede olursa olsun, bundan kurtulmak, eski tabirle varest olmak, müsta ni kalmak mümkün de ildir. Biz, bin yıldır slâm’ın içinde onunla ha r ü ne r olmu bir milletiz. Onun mayasıyla yo rulmu uz. Batılıla mak, Tanzimat, Me rutiyet, Cumhuriyet, laiklik, demokrasi gibi devirler ve rejimler bu karakterimizi de i tiremez. Hatta bu hareketlerin tepeden mi inme, tabandan mı gelme oldu u münaka aları bile bu konunun dı ındadır.

(...) Millet olarak slâmîyet’i kabulümüzden bugüne kadar her sanat eserinin, dolayısıyla her edebî eserin slâmî oldu unu da söyleyebilirim. Buna paralel olarak Hristiyan sanatı için de benzer eyleri söylemek mümkündür. Dostoyevski’nin, Hugo’nun, Shakespeare’in eserleri bu manada Hristiyanî oldu u gibi, kilise dü manı Voltaire, Rousseau ve Gide’in eserleri de Hristiyanîdir. Bu bakımdan, slâm sanatları, Hristiyan sanatları diye konan isimler, her ara tırma alanında oldu u gibi, bu ilim ve sanat sahalarının kolay açıklanması için birer temel kategoriden ba ka bir ey de ildir (aynı eser, s. 4-5).

Bu anlayı ve bakı tarzı, bir bilim adamınının tavrıdır. Ama onun ötesinde, hayata daima estetik ölçülerle bakan bir insanın olgunlu u... Din adına; dünyalık pastalarını büyütme için ba kalarıyla aralarına yerle tirecek farklar arayan ve daima bulan, didi meyi cihat sayan grupların konu tu u günümüzde, azizler azizi hocam Prof. Dr. M. Orhan Okay gibilere ne çok ihtiyaç var... Nerdeyse yarım asırdır devam eden tercüme Müslümanlık anlayı ının bizi çekt i ba nazlık gayyasından kurtulmak için ne çok Orhan Okay’lara ihtiyacımız var, ne çok!

AYDIN BİLİM ADAMI: ORHAN OKAY HOCA

Prof. Dr. Nurullah ÇETİN

Türkiye’de bilimciler ikiye ayrılıyor: 1.Nesnel bilgi üretip yı anlar. Bunlar, alanlarıyla ilgili bilgi malzemesini teknik seviyede üretip ortaya koymakla yetinirler ve ba kalarının bu bilgi malzemesini alıp kullanmasını isterler. Bu tarz bir bilimcilik gereklidir ama yeterli de ildir. Zira üretilen bilgiyi ilemek, de erlendirmek, yorumlamak, ondan insanlar için faydalı, anlamlı de erler ve sonuçlar üretmek gerekir. Bunun için de o bilim dalıyla hemhal olmak, u ra ıyor olmak lazımdır. Bu tür bilimciler, nesnel i teknisyenlik olarak anlamı lardır ve yanlı yapmaktadırlar. Hazmedilmemi , i lenmemi bilgiyi, ham malzemeyi yı makla yetinirler. Bunlara sadece teknik bilimciler denilebilir.

2.Ayrıca üretti i nesnel bilgiyi bir bilincin ı ında yorumlayan bilimciler var. Bunlara da aydın bilimciler denir. Bunlar alanlarıyla ilgili hem teknik anlamda malzeme üretirler, ara tırma, inceleme yaparlar, malzeme toplarlar, hem de topladıkları malzemeyi anlamlı ve i levsel bir terkip içinde yorumlarlar, analiz ederler, sentez yaparlar, sonuç ve de er üretirler. Yani toplum geneli için kullanılabilir ürüne dönü türülmü bilgi sunarlar.

Türk milletinin ve bütün insanlı ın aydın bilimcilere ihtiyacı var. Orhan Okay, bu sınıfa giren bir hocaydı. Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalına dair yaptı ı çalı malarında bilgi ve bilinç birlikteli ine dayalı bir bilimcilik yaptı. Onun eserlerini okurken biz Tanzimat’tan günümüze gelen Yeni Türk edebiyatı ürünlerinin hem teknik, hem estetik, hem sosyolojik, hem psikolojik, hem felsefi, hem dinî de erini, i levini, mahiyetini anlayabiliyoruz. ahsiyet, eser, dönem, nesil, akım, hareket incelemelerinde hocası Mehmet Kaplan gibi bir terkibe dönük bilimcilik yaptı.

Bir bilimci olarak Orhan Hoca’nın en önemli vasfı, sahih münevver Türk aydın bilimcisi olmasıdır. Türk milletinin millî ve manevî de erlerine, diline, bayra ına, istiklaline, devletine, vatanına, tarihine, dinine, maddi ve manevi, millî ve dinî bütün kutsallarına saygı duyan, benimseyen, içselle tiren, yayan, ya ayan ve ya atan gerçek bilimcilere sahih münevver Türk bilimcisi denir. Bu sayılan de erlere yabancıla mı , hatta dü man olmu , gâvurun sözcüsü ve temsilcisi gibi konu an, yazan ve davranan ebeeklere de karanlık aydın; hatta aydın da denmez, sadece karanlık çukurlar denir.

O bakımdan Orhan Okay Hocayı hatırlamak ve ondan bahsetmek demek, aslında onun gibi yüzde yüz yerli, millî ve slamî de erlere ba lı gerçek Türk aydın bilimcilerinin ço almasını ve bütün Türk dünyasını aydınlatan, yönlendiren, yöneten bir konuma gelmelerini istemek denmektedir.

Orhan Hoca, eser mirasıyla Tük milletini aydınlatmaya devam ediyor.

Yahya Kemal’in “Kocamustapa a” iirinden uyarlamayla Orhan Hocaya dair son sözümüzü söyleyelim:

“Orhan Okay gibi bilimciyle gömülmü bir ık

Bu mezarlıkta siyah topra ı aydınlatıyor;

Belli, kabrinde, o, bir nura sarılmı yatıyor.”

İNTİZAM İÇİNDE GEÇEN BİR HAYAT

Fuad OKAY

Babaannem vefat ettikten sonra, dedem bir-iki kı ını Erzurum'da bizim yanımızda geçirmi ti. Ondokuzuncu asrın son senesinde do mu biri olarak, artık bugün çok nadiren rastladı ımız, dünyaya Osmanlı olarak gelenlerden biriydi. Bundan dolayı eski yazıyı babam gibi sonradan ö renmemi ti. Zaten okumayı yazmayı ö rendi i ilk bildi i alfabe oydu. Tabii bütün inkılaplar onun gençlik ça larına rastladı ı için, bir devlet memuru olarak ba ta Latin harfleri olmak üzere, ça a uyum sa lamı olmalıydı. Ama dedemin Latin harfleri kullandı ı el yazısının çok da iyi olmadı ını hatırlıyorum. Peki “eski yazısı nasıldı?” dersiniz, ona da verecek bir cevabım olmaz. Zira Arap harfleriyle yazılmı güzel bir yazının nasıl olabilece i hakkında, hele o ça larda hiçbir fikrim yoktu.

O yıllarda bankalar yılba ı zamanında, cebe sı abilecek büyüklükte ajandalar verirlerdi. Bunlar, bir de hem muhafaza görevi yapan, hem de icabında cüzdan olarak da kullanılabilen küçük plastik kaplar içinde takdim edilirdi ki, henüz onlu ya larını sürmekte olan bir çocuk için ne kadar cazip eyler olduklarını tahmin etmeniz herhalde zor olmayacaktır. O cüzdan büyüklü ündeki ajandalara önemli eyler yazmak ister, ama ço unlukla o derece kayda de er önemli bir eyler bulamaz, aklıma bazı eyler gelse bile bu sefer de, tertemiz ajandayı böyle süfli bir meseleyle harcamaya kıyamazdım. Bu anlattı ım zamanların üstünden yarım asra yakın bir zaman geçtiyse de, halen daha çe itli firmalardan gelen ve hem eski boyutlarına göre çok daha büyük, hem de ciltleri çok daha kaliteli olan ajandalara yazmaya kıyamayıp, odamdaki kitaplı ımda uygun ekilde muhafaza ederim.

te dedemin o yanımızda geçirdi i kı lardan birinde, yılba ına yakın günlerden birinde babam gene bankaları dola ıp birkaç farklı küçük ajandayla eve gelmi ti. Üzerinden baya ı zaman geçti i için tam olarak hatırlayamıyorum ama dedemle ben iki ajandayı bölü ecektik. Ajandalardan birinin yüksekli i enine göre fazla, di eri tersi durumdaydı. Haliyle içlerinde buldukları cüzdanlar da biraz büyük olmak kaydıyla yakla ık aynı boyutlardaydılar. Yatay olanın cüzdanı klasik erkek cüzdanlarına daha çok benzedi inden, benim gözüm onda kalmı tı. Ama seçim hakkı da, tabii ki ya durumuna binaen elbette dedemindi. Babam her iki ajandayı ona uzatıp

–“Bunlardan hangisini istiyorsan al, öbürünü Fuad'a verece im.”

deyince, dedem ikisini de eline almı , evirmi çevirmi ve benim için bitmek bilmez uzun dakikalar ba lamı tı. Sonunda seçimini benim arzu etmedi im ajandayla yapmı ve arzu etti im ajanda bana dü mü tü.

Ajanda dedem için önemli bir eydi. Çünkü o her güne dü en yakla ık iki parmak geni li indeki kısımlara hem o gün neler oldu unu yazar, hem de az sonra söyleyece im bir de istatistik tutardı. Yani ajandalar dedemin bir nevi günlükleriydi ve o daracak

bölgeye birkaç cümle sı dırabiliyordu. Fakat bana esas ilginç gelen nokta, dedemin her gün hava durumunu da bu ajandalara kaydetmesiydi. Hem de iki türlü kaydederdi. Her gün stanbul ve Erzurum için o günün sıcaklı ını o güne, ertesi gün için yapılan tahmini de ajandada ertesi gün için ayrılan yere yazardı. Yani dedemin ajandalarında az önce söyledi im iki ehir için “tahminler” ve “gerçekle enler” olmak üzere iki farklı sıcaklık kaydı olurdu. O zamanlar meteorolojik tahminler günümüzdeki kadar isabetli olmadıkları için, zaman zaman çok büyük farkların olu tu unu tahmin edebiliyorum.

te böyle bir insanın o lu olarak babamı da hep düzenli biri olarak tanıdım. Bilimsel çalı maları için düzenli olarak muhafaza etti i ve sürekli ço alan kartoteks ar ivinden, kendisiyle çalı anlar herhalde bir ekilde haberdar olmu lardır. Ama onun dı nda da babamın ilginç ar ivleri vardı. Meselâ, günümüz modern hayatında artık neredeyse yok olmu olan ailecek gerçekle tirilen ak am ziyaretleri için babam küçük bir kartona notlar tutardı. Dostlarımızdan kimlere hangi tarihte gidilmi , kimler hangi tarihlerde bize gelmi ve tabii ki bunların neticesi ve en önemli olanı; ziyaret sırası kimde? Bu ekilde kar ılıklı ziyaretle ti imiz o kadar çok aile vardı ki, kime gidilmesi gerekti i kaçınılmaz olarak karı acaktı. Babamın bu çözümü sadece “Onlar mı bize gelmeli, yoksa biz mi onlara gitmeliyiz?” sorusunu cevaplamakla kalmıyor; aynı zamanda aradan uzun zaman geçip de gitmeyi ihmal etti imiz dostlarımızı da bildiriyordu.

Ortaokul-lise ça larımdayken derslerimin çok iyi gitmedi i bir yıl da, gene aynı boyutlarda (yaklaş ık bir nüfus cüzdanı kadar) bir kartona dü ey olarak o sene aldı ım dersler, yatay olarak da o derslerden aldı ım notları yazıp ba arımı sıklıkla kontrol etmi ti. Ben ise, muhtemelen ba arısız her çocu un yaptı ı gibi, iyi olan notlarımı hemen babama söylerken, kötü olanları haber vermeyi elimden geldikçe geciktiriyordum.

De i ik bir yerlere gitti imizde en az bir vakit namazını oranın bir camiinde kılmaya özen gösterir; borcunu eda ettikten sonra, hemen hemen sürekli cebinde ta ıdı ı küçük not defterine az önce içinde bulundu u caminin adını, bulabilirse yapım yılını, banisini kaydeder, eve geldi inde bu bilgileri “Namaz kıldı ı Camiler” defterine geçirirdi. Böyle kayıt altına aldı ı pek çok ey vardı ama ben bu üçüyle yetineyim.

Sosyal bilimler tahsili yapmı biri olarak, matemati i ve bilhassa geometrisi oldukça iyiydi. Bu sayede de oturmakta oldu u evlerin düzenini arttıracak kitaplık, raf, dolap gibi eylerin çizimlerini kusursuza yakın üç boyutlu olarak çizip marangoza verir, tabiri caizse evdeki her kö eyi iyi bir ekilde de erlendirirdi. Erzurum’da uzun yıllar kullandı ımız duvara monte edilen mente eli ve iki ayaklı yemek masamız, gene mutfakta tezgâhın üzerinde duran kö e raf, salonda duran uzun bacaklı projeksiyon sehпасı, tasarımlarını hep babamın yaptı ı e yalarımızdı. Mutfak dolaplarının birinin içine de üst üste üç çekmece yaptırmı , her evde olması gereken çekiç, tornavida, kerpeten, kargaburun gibi aletlerimiz o üç çekmecece dururdu.

Yukarıda projeksiyon sehпасını zikrettikten sonra, diyapozitiflerden bahsetmemek olmaz. Babamın kendi çekti i foto raflarda olu an zengin bir diyapozitif ar ivi vardı. Bunları da siyah-beyaz, renkli, yurtiçi, yurtdı ı, ehir, sokaklar, müzeler, kiliseler, heykeller gibi alt konularla çok iyi bir ekilde tasnif etmi ti. Projeksiyon sehпасına yeniden dönecek olursak; üzerine gösteri amacıyla koyulmu o zamanlar projeksiyon

makinesi dediğimiz bir slayt oynatıcısını taşıyacak, bir metreden daha yüksek olduğu unu hatırladım, dengesinin kolay bozulmaması amacıyla ayaklarının arası zeminde daha fazla, üst kısımda daha az olan, cilâlı, ahap bir mobilyamızdı. Sehpanın üst kısmına yakın bir yerde bulunan çekmecenin içinde de, az evvel bahsettiğim kutular içinde tasniflenmiş diyapozitifler muhafaza edilirdi. Zamanla diyapozitif sayısı arttıkça arıvgeni lemi ve o çekmeceye sımaz olmuştuk. Bunun üzerine bir kısım diyapozitif evin başka bir köşesinde muhafaza edildi, ama çok çeşitli boylardaki kutuların o çekmecenin içine tam sıması, aklımda hep adeta bir tangram oyunu çözümümü çesine yer etti. Projeksiyon makinesi ise çalınmadığı zamanlar aynı sehpanın alt tarafında yer alan bir platformun üstünde dururdu.

1974 yılında, Site Dada'ın girişinde sağ tarafta yer alan dükkânlardan biri olan bir saatçiden bir masa saati almıştık. O zamanlar kuvars (quartz) saatler olmadığından, kurgulu mekanik bir saatti. Kol saatlerimizi genellikle her gün (tercihan sabah), masa saatleri iki günde bir, bizim evde hiç olmayan duvar saatleri daha da seyrek kurulurdu. Yeni aldığımız bu saati kurma vazifesini de, tahmin edebileceğiniz gibi babam üstlenmişti. Saatin iki günde bir kurulduğunu biliyor olsam da, hangi günler kurulduğunu öğrenmem, alındığından birkaç sene sonraya denk gelmişti. Bir gece yatmaya hazırlanırken babam o günün ayın hangi günü olduğunu söyleyerek, saati kurması gerektiğini belirtti. Sonra da, karımın masası için ayın hep tek günlerinde saati kurduğunu söyledi. Böylece otuz bir çeken aylarda ertesi gün de kurarak belki biraz fazla sayıda saat kuruyor ama aynı düzeni çift günlerde yaptığı takdirde, otuz bir çeken aylarda, ayın otuzuna gelindiğinde, bir sonraki ayın ikisine kadar geçen üç günlük sürede saatin durma riskini de gidermiş oluyorduk.

Evdeki yazı masasının çekmecesinde her daim bir düzen içinde duran o kadar çok şey hatırlıyorum ki... Effaf naylon bir poletin içinde duran posta pulları, kendisinin ömrü boyunca hep "pertavsız" olarak zikrettiği muhafazalı bir büyüteç, kartvizitleri, kendisine gelen tebrik kartlarının zarfları içinde muhafaza ettiği çeşitli evraklar, büyük bir hevesle alınan ama kullanmaya pek de fırsat olmayan kendi isminizi yazabilecek bir kağıt turabileceğiniz hurufat takımı ve tarih damgası, bunlardan sadece bazılarıydı.

Yazı masasının tam üzerindeki duvara monte edilmiş kitaplığının iki alt köşesine çakılmış çivilerin birinde küçük bir makas asılı dururdu. Diğerinde ise, eve çeşitli vesilelerle girmiş paket lastikleri vardı. Herhangi bir ekilde lastik ihtiyacımız olduğunda yeri belliydi. Aynı kitaplığının en alt rafının altına iki çivi çakıp uçlarını biraz kendine doğru kıvrımını ve oluşan bu mini taşıyıcı sisteme de bir kâğıt çakısı koymuştuk. O çakıyla sadece kâğıtlar kesilir, ya da bugün artık neredeyse hiç rastlamadığımız forması açılmamış kitaplar okunacak hale getirilirdi. Daha zorlu işleri kesmeye yarayan çakısı ise, komodinin çekmecesinde dururdu.

* * *

Bu düzen, babamın hayatının sonuna kadar devam etti. Gelişen teknolojiyle birlikte, başta bilgisayar olmak üzere çevresindeki eşyalar değiştiyse de, hayatına yeni giren hiçbir şey bu intizamı deşirtmedi. Dedemden babama geçen bu intizam, babamdan bana maalesef pek de o kadar geçemedi. Elbette pek çok şey gibi düzen konusunda da ondan çok şey öğrendim, öğrenmeye çalıştım. Ama ne kadar uyguluyorum, orası biraz karışık.

* Orhan Okay'ın oğlu, Doç. Dr.

EDEBİYATIMIZA ÖLÇÜ GETİREN SEÇKİN YAZAR ORHAN OKAY

İsmail ÖZMEL

Yazımın ba lı na ne yazayım diye bir süre dü ündüm, sonunda bu ba lı ı koydum. Elbette bu iki kelime, insani ve vicdani ölçüler, edebi bilgilerle birlikte, ne kadar önemlidir onun kaleminde.

Yakalanan insani seviye, elitlerin yakaladı ı ho görü, kültür ve ahlak seviyesi, Türkiye'nin insanı olarak, kendi kültür ve de erlerimizle ekillenmi vicdani ölçüler.Edebi hadiseler ve edebi meselelere bu ölçülerle yakla mak ve de erlendirmek.

Bazıları, yazarları ve airleri kavga eder göstermekten, hatta kavga ettirmekten ne çok zevk alır veya ne çok ihtiyaç duyar. Ama edebiyatçımız Orhan Okay, mümkün oldu u kadar objektif sonuçlara ula mak için bu iki ölçüyü kullanmayı ihmal etmedi. Olayı, hayatın akı nı, tarafların kültür seviyelerini göz önünde tutar, kendi insanlı nda ve vicdanında tartar, onu öyle yazardı. Çünkü edebiyatçı- air ve yazar- güzeli güzel bir ekilde ifade ederken, hem kendini hatırlatan bir yazıya imza atar, hem de toplumun dü ünçe ve estetik duygularına geni lik ve yükseklik kazandıran bir i levi de yerine getirmi olur.

Toplumun kültür ve zevk seviyesi kalem sahiplerinin ve sanatkârların himmetinden iyilikler, dostluklar beklemektedir. Toplum, sanatkârların görevlerini yaparken; her yönü ile toplumu dü ünerek; bir dostluk, hem de huzur ve güven ortamının sa lanması için bu duyguda lı nın ve vatanda kader birli i etmenin huzur ve zevkini tattıran, ona bir tefekkür ve bir mukayese imkânı veren sanat ortamını kurmalarını bekler.

Sanat, toplumun her geçen zaman parçasında kalkınan, insan kıymeti bilen, demokrasi ve hürriyet ortamının de erini anlayan bir yapıya; kusurları daha aza inmi olarak; ula masına yardımcı olur.

Orhan Okay hoca öyle birkaç paragrafta anlatılacak gibi de il. Ben onun Tevfik Fikret-Mehmet Akif sürtü mesini anlatan makalesini esas alarak bir yorum vermek istiyorum.

Dergah Yayınları arasında 1990 yılında yayınlanan “Sanat ve Edebiyat Yazıları” adlı kitabının 143-158. sayfalar arasında yer alan “Tarih-i Kadim Münaka aları Dı nda Tevfik Fikret ve Mehmet Akif” ba lıklı yazı her cümlesi ile tekrar tekrar okunması gereken ilginç bir makaledir. Çünkü aynı dönemin airleri, aynı tesirleri hissetmi ve ortak birçok yönü bulunan bu iki edebiyat hatırası, bazı muhitlerce, kar ımıza daima kavga etmi ve hiçbir ortak yönü olmayan iki air olarak anlatılmı tır. Bu sebeple Akif’i sevenler Tevfik Fikret’i a ızlarına almamı lar, Tevfik Fikret’i sevenler Akif’ten nazlanarak bahsetmi lerdir.

Tevfik Fikret 1867 yılında, Mehmet Akif 1873 yılında do mu , aynı dönemin

airleri diyebiliriz.

“Aynı nesle mensup saydı ımız Fikret’i ve Akif’i, devri içinde tesiri altına alan mü terek bir ruhtan bahsedebiliriz. Nitekim Yahya Kemal bir yazısında Fikret’in ‘felsefede muarızı oldu u derecede sanatta muakkibi olan Mehmet Akif Bey’ diye bir söz sarf eder. (1) Bu cümlelerin devamında ba ka bir açıklama olmadı ı için, Akif’in hangi hususta Fikret’in sanatını takip etti i hakkında, Yahya Kemal’in dü üncesi neydi, bilemiyoruz. Ancak çe itli yazılarının de i ik yerlerinde ba ka vesilelerle söyledikleri arasında, Fikret’in ba lattı ı ‘ iirin nesre yakla ıp söz haline gelmesi, aruzun Türkçeye intibak ettirilmesi ve aruzla yerli lehçenin ifade edilmesi’, gibi maddelerde Akif’in büyük bir merhale kat etti ini belirtmektedir. Görüldü ü gibi Yahya Kemal’in tespitleri iirin dili ve tekni i meselesine münhasır kalmaktadır.”(Prof. Dr. Orhan Okay. Sanat ve Edebiyat Yazıları. 1990- stanbul, s:143)

Meseleler, ayrıntıların aydınlı ından uzakta kalırsa, bir takım müphem noktaları genel kanaat çizgileri ile görünmez kılmak, insani hatalarımızdan birisidir. Be enmedi imiz bir hali için tamamen yok saymak veya defterden silmek, elbette gerçek aydın bu tuza a dü memelidir. Orhan Okay, ayrıntıların asıl tablodaki önemini her yazısında hissettiriyor.

Makalenin devamında : “Fikret’in ‘Tarih-i Kadim’ iiri ortaya çıkıncaya ve Akif’in o iirden haberdar oluncaya kadar- zira ‘Tarih-i Kadim’ 1905’de kaçak olarak ve yakınlarının verdi i bilgilere göre Fikret’in izni olmaksızın basılmı tır. Mehmet Akif’in Fikret hakkındaki intibaları hiç de menfi de ildir. Hatta E ref Edip de, Hasan Basri Çantay da, Akif’in Fikret’i sevdi ini ve onun iirine kıymet verdi ini hatıralarında kaydederler. Ayrıca E ref Edip, Akif’in ‘ irinde derinlik olmamakla beraber teknik ve disiplin bakımından Fikret’in iirinin takdire de er’ oldu unu ifade etti ini yazar.” (A.G.E. S:143-144)

Akif’le Fikret’in kinci me rutiyet döneminde aynı üniversitede ders verdiklerini ve tanı malarının da o yıllarda oldu unu Mithat Cemal Kuntay hatıralarından ö reniyoruz.

Makalenin devamında Fikret’in “çabuk kırılan, küskün, geçimsiz mizacını” anlatan, dostluk kurulması zor ki ili ini belirten cümleleri, Fikret’i biraz daha yakından tanımamızı mümkün kılıyor. Yalnız bu iki iiri airlerinin isteyerek yayınlamadıklarını dü ünürsek, bu iki iirin bir kırgınlık anında yazıldı ı ve bu sebeple eserlerine almadıkları gerçe ini de gözlerden uzak tutmamak gerekti ini söyleyebiliriz.

iirlerinde konu ortaklı ı, söyleyi benzerlikleri, birinin hayali olayları, di erinin hayatın içindeki olayları anlattı ını, örnekler vererek anlatan makale, üzerinde durulacak birçok önemli noktayı içermektedir.

Bende uyandırdı ı intibai sorarsanız, Orhan Okay Hoca, konunun etkisinde kalmadan, her bir de erlendirmenin bir dayana ının bulunması gerekti i, ya de ilse anlatmayı dü ündü ümüz konu yerine pe in hükümlerimizi yazılarımıza hakim kılmaya kalkarsak, böyle bir bakı tan edebiyatımıza bir fayda, bir kazanım sa lamak mümkün de ildir der gibi geldi bana.

Onu saygıyla ve rahmetle anıyoruz.

(1) “Vezinler” Edebiyata Dair. S.124

(2) Mehmet Akif’le ilgili anı kitaplarından birisi de Prof. Dr. Emin ER LG L’in “ slamcı Bir airin Romanı” adlı eseridir. 1954 yılında dört ince cilt halinde yayınlanmı tır. Bu anılarda faydalanılacak çok incelikler vardır. Bankası Yayınları arasında yayınlanan bu eser eksiktir. Mesela Pastör’ü önemseyen anekdot alınmamı tır.

Pastör’ün bilimsel çalı malarını her Türk insanı örnek alsın istemi tır.

BU HÜMANİZMA KİMİN HÜMANİZMASIDIR?

İsmail ÖZMEL

Be ir Ayvazo lu, kitabının 13. sayfasında Orhan Okay'dan bir nakil yapmı , dü ünce ve de erlendirmelerine saygı duydu um Orhan Okay Hoca'dan aktarılan u cümleleri beraber okuyalım:

“Yunus Emre’yi yedi yüz yıl gibi uzun bir tarihin ötesinden günümüze kadar canlı tutan güç nedir? Onun velî ahsiyeti mi? eyh Taptuk Emre’yle, Hacı Bekta -ı Velî ile Mevlânâ ile karı an efsanevî hayatı mı? Anadolu’nun her tarafında i aret edilen mezarı dolayısıyla kazandı ı yaygın öhret mi? Yoksa bir sehl-i mümtenî gibi harikulâde bir sadelik ve alabildi ine derinlik gösteren ifade kudreti mi? Belki bunların hepsi. Fakat bence, daha mühimi, her iirinde insana vermi oldu u de erdir. Bunu da ne ümanizm ile ne de bizim kültürümüze yabancı bir isimle izah etmek do ru de ildir. Belki bunu bir batılıya izah etmek için ’sizin ümanizminiz gibi bizde de bir slam ümanizmi vardır’ ekinde bir açıklama, bir kültürdeki kavrama ba ka kültürden kıyas aramaktan ibaret kalmalıdır. Yoksa bizim olan bir kıymet hükmüne, bamba ka bir gelene i olan bir ismi vermek de il. Yunus Emre’nin insan sevgisinin kayna ının, slam dü üncesi ile O uz yi itli inin ideal bir senteze ula masından do du unu bilmek ve belirtmek her Türk aydınının boynuna borçtur.”(Be ir Ayvazo lu. A.g.e. s:13)

Prof. Dr. Orhan Okay, 1990’da ‘Sanat ve Edebiyat Yazıları’ adıyla yayınlanan eserinde; o zamana kadar Yunus Emre iirlerine sansür uygulanmadı ndan; görü lerini yukarıdaki ekinde açıklamı tır.

Acaba ders kitaplarında Yunus Emre iirinin sansürlendi ini (2013-2014) görseydi, Yunus Emre hümanizminin slam hümanizmi mi, yoksak Türk hümanizmi mi oldu unu tercihte nasıl bir tavır takınırdı bilemiyorum.

Öyle ya, Molla Kasımların slam adına itiraz etti i Yunus Emre iirleri, slam hümanizmini mi yoksak Türk hümanizmini mi temsil eder? Bu konu enine boyuna dü ünülmesi, tartı lması gereken bir konu haline gelmelidir.

Yunus Emre’nin bütün iirlerine sahip çıkan kim? Onu sansürleyen zihniyet kim? Orhan Okay kültürümüzün din adına bu kadar yozla tırlaca mı bilseydi acaba böyle mi de erlendirme yapardı? Okay Hoca, Yunus Emre iirlerine bir gün; bu ça da; sansür uygulanaca ını nereden bilebilirdi?

Tabii ki yeti ti i, ilham ve mana kaynaklarını belirtmek onu bir co rafya ile sınırlı tutmak ve öyle algılamak anlamına gelmez, o bütün insanlı a hitap etmi tir, tabii ki iirleri ve dü ünceleri ile. Onun için Yunus Emre bizim kültürümüzün ve co rafyamızın

dünya iirine ve kültürüne bir arma anıdır. Onun evrensel yönünü ve gücünü görmezden gelmek, kadir kıymet bilmezlik, insafsızlık olur.

Yine bu bād-ı nev-bahâr ho nev‘ ile esdi yine
Yine k1 unsovuklugıfuzûllıgınesdi yine

Yine rahmeti bî-kıyâs yine ‘i ret oldı dem-sâz
Yine geldi bu yini yaz kutlu kadem basdı yine

Yine yinihazinedenyinihil‘at giydi cihân
Yine virildi yinicân ot u agaçsesdi yine

Ölmi idi ot u ecerdirilübengirü biter
Mü riklere nükte yiter var eyledi nesli yine

Yine sahra vümerg-zâr ho akar esrük bu sular
Cihânlarasaçdnisâr cümle ‘âlem dostı yine

Yine yiryüzitonanup kat kat olup renge batup
Bülbül güle kar u ötüp cânbudagaasdı yine

Sözüm degül yaz k1 için geldi ma‘ ũka i
için

Oldıyini b1 lamakpâdi âhunkasdı yine

Yine Yûnusba dan çıkıp ‘âr u nâmûsıyıkup
‘Â ıklaruncur‘asından ulu kadeh içdi yine
(Mustafa Tatç1. Yunus Emre Divanı s:318-319)

Bu dünyânunmisâli benzer bir degirmene
Gaflet anunsepedi bu halk ögünen dâne

Degirmenevarursundegirmenci sorarsın
‘Azrâldirlerimi ol unıögüden

Oluk-su Hak varlıgievliyâdurçarhigi
Çarhıçarha benzetmi âferinbenzedene
(Mustafa Tatç1. Yunus Emre Divanı s:319)

(smail Özmel. Yunus Emre Tetkiklerine

Ele tirel Bir Bakı . Roza Yayınları.2016, s: 294-296)

HAİKULARLA SUYUN BEŞ HÂLİ

Bekir OĞUZBAŞARAN

Yalın hâli: Su
Ek almamı durumu
Saf ve duru su

-i hâli: Suyu
Hafife alma suyu
Bo maktır huyı

-e hâli: Suya
Görmeden girme suya
Dalma uykuya

-de hâli: Suda
Sanma aç kurt uykuda
Ölüm pusuda

-den hâli sudan
Kün’le bizi Yaradan
Yarattı sudan...

MEMLEKETİN SAHİBİ OLMAK

İsmail ÖZMEL

Memleketin sahibi olarak ya amak
Ya amak çok eyin sahibi olarak
Korumak çocukları, çiçekleri, ku ları
Korumak dikeninden, tozundan
Bütün çıplak ayakları

Aç karınların a rısını, a rısını bütün acıların
Acıları halk eden sebeplerin
Kı ın karından so u undan
So uk bakı lardan, veren vasfını kaybetmi ellerden
Memleketin sahibi, gani gönüllere sı ınırım.

Memleketin sahibi olarak ya amak
Okul yüzü, sıcak çorba yüzü görmeyenlerin
Sahibi olarak sorumluluk alsa herkes,
Eksilir mi varlıklar, zenginlikler?
Bilerek yaptı ı i severek yapmak
Zor mu, ülkeye, insanlarına sahip çıkmak?

RÜZGÂR

Mehmet Nuri PARMAKSIZ

Mesnevi'de gizlenmi , Hüsn ü A k'ta a ikâr;
 Ruhumuzdan beslenen
 Esrarlı bir âlemin, habercisidir rüzgâr.
 Sanki elestten bana, a ina olan bir yüz;
 Dü lerimde her gece durmaksızın a lıyor,
 Nali iyle kalbimi, binlerce kez da lıyor...
 Neden diyorum neden?
 Sesten ziyade hüznü, hiç aklımdan çıkmıyor.
 Aynalarla bu gönlüm bir türlü barı mıyor.
 Beklemekte gözlerim uykuyu her saniye,
 çimde ça layanlar, akıp durmakta yine.
 Söylesene Fuzuli,
 Firkatin denizinde, neden esmiyor rüzgâr?
 Kapıların ardında, bizi korkutan ne var?
 Anladım ki sonunda,
 nsanın kendisiymi , muamma olan duvar!

Her fâni mezarını, kendi eliyle kazar.
 Gönül ku um yoruldu artık kaçacak yer yok!
 Hayallerimden ba ka, yelken açacak yer yok!

BİR DEMET LÂLE

Abdullah SATOĞLU

Öyle bir lâleki, dört mevsim
 solmak bilmeyen Ve öyle bir lâle
 ki kokusu eksilmeyen:

Kumral saçları bana a kın
 sihrini saçmı Bahçe olmu da
 gö sü renk renk lâleler açmı

Gö sündedir baharın özlenen
 güzelli i Semâ gözünden almı
 renk denen özelli i.

Lâleye benzetirim baktıkça
 gözlerine Zevk alırım bir demet
 lâleden mey yerine.

Saklı, ruhumun en gizli
 yerinde lâleler Açsın ha reddek
 kabrim üzerinde lâleler!..

BAYBURT

Yahya AKENGİN

Dü lerimin zor geçitleriydi Kop'lar, Zigana'lar,	Çe melerden duaları dökülürdü ermi lerin,
Her gün bir Leyla'nın göçüp	Dilinde Dedem Korkut'un ça rıları...
Bin hasretin tutu tu u seneler...	Hicranları Zihni'den beri derin
Kanatlarında suskun müjdeler,	Sılamdır ve ordan bir selam gibi gelir,
Dolanırdı Çoruh boylarında turnalar	Kalbimin en eski a rıları
Sesini arayan bir ehrin u ultusu,	Kursun çadırların artık otursun Leyla,
Uzunardı burçlarına kale'nin	Söylensin ota ında vuslat türküleri
Güzellikler Beyböyük'in Yavuklusu,	Biryanı gümü diyarı bir yanı yayla
Yi itlikler sahibiydi her çilenin	Atlaslarda açan yeni bir çiçek
	Gören gözler BAYBURT diyecek

TANRI'NIN MADALYONU

Serpil KAYA

Gözlerimden akar anılar; kopkoyu
 Hayatımdaki bu iz, bir sevdâ vurgunu
 Her eyin bir anlamı var oysa,
 Anlıyorum aslında, bu Tanrı'nın madalyonu.

Pe inden gitti im bir effaf iz
 Yüre imde saklı, acı veren giz
 Aynada gördü üm bu puslu yüz
 Hep içine akıtır ya ımı sessiz sessiz.

ÇİÇEKLERİN SÖYLEDİĞİ

Murat SOYAK

Ni de Hacılar Soka ı
Bakarsan ba olur, bakmazsan da çiçe i
ehrin kıyısında bir ba ına
Yıkılan duvara bakıyor
Bir yuva, bin kaygı
Karıncı tela ı

Ni de Hacılar Soka ı
Kırılmı dalı, unutma beni çiçe i
Ta lara, ku lara selâm edip
Geçmi zamana yürüyor
Temmuz günlerinde aradı ı
Bir a aç gölgesi, bir serinlik

Ni de Hacılar Soka ı
Duvar dibinde açan umut var çiçe i
Gün batmadan evvel
Özü temiz ırıl ırıl sözü ifa
Amele pazarından geliyor
Ekme inde el eme i, alın teri

İLKOKUL ARKADAŞIM OSMAN VE “KARA KARA KAZANLAR...”

Abdullah SATOĞLU

Yıl 1942 – 1943... kinci Dünya Sava ı'nın bütün iddetiyle sürdü ü dönem...Kayseri'ninDüvenönü semtinde, Hocahasan mahallesinin Kart soka nda bulunan evimizde, Kayseri ulemâsı arasında adı geçen rahmetli babam Mehmet Ali Efendi Hoca, a zı hep dualı rahmetli annem Behiye Hanım ve bana hayatım boyunca, maddî-manevî her türlü deste ini esirgemeyen Harita Mühendisi A abeyim Mehmet Sato lu ile, sâde bir hayat sürüyoruz...O yıllarda, sava dolayısıyla, ekmek, gaz ve kaput bezi gibi zaruri ihtiyaç maddeleri karneye tâbi...

Kom ularımızın ço unda oldu u gibi, bizim evimizde de elektrik yok. Ders çalı mak için genellikle Halkevi Kütüphanesine gidiyoruz. çmek ve kullanmak için suyu, sabah – ak am sıraya girip, testi ve kovalarla mahalle çe mesinden getiriyoruz.

Her sokakta, hatta her mahallede oturan halk, bir birini yakından tanır, kom ular akraba gibi, gündüz gece teklifsizce bir araya gelir, dertle ir, sohbet eder ve yardımla ırdı. Her ya tan çocuklar, kendi akranlarıyla arkada olur, yünden veya yokluk yüzünden ka it üzerine ip sararak yapılan topraklarla maç yapar, kazangup, çelik-çomak, kim vurdu, uzun e ek, a ık ve saklambaç gibi, mahallî oyunlar oynardık...

te o yıllarda, mahallemize yerel tâbirle “tankü” dedi imiz, – herhalde tangodan galat olsa gerek- stanbul'dan ilk defa yabancı bir aile gelmi ve aynı sokakta yakın kom umuz olan, De irmenci Hüseyin Emmi'nin, yonu ta ından yapıldı ı için modern sayılan tek katlı evini kiralamı lardı...

Ailenin reisi Sabri Bey, imdiki ehir Mezarlı ı'nın, Ta liburun tarafındaki geni alanda faaliyet gösteren “Çitio lu'nun Çiftli i”ndeki kösele fabrikasındaçalı ıyordu... Nesibe ve Hatice adında iki kız ve simsiyah gözleri, dik saçları, pataman (i man) vücudu ile, sempatik bir çocuk olan, Osman adında bir o ulları vardı...

Ailenin bütün fertleri son derece munis ve cana yakın kimselerdi... stanbullu oldukları halde, Kayseri'nin havasına ve âdetlerine kolayca intibak edebilmi ve bütün kom uların sevgisini kazanmı lardı...

Ben o sırada, Gazipa a ilkokuluna devam ediyordum...Osman'la aynı ya ta oldu umuz için, naklen bizim sınıfa kaydolunmu tu...Her sabah okula birlikte gidiyor ve ö leyin yine birlikte evlerimize dönüyorduk...Günün di er saatlerinde hep beraber oluyor, ço u kez, onların evlerinin dı merdiveninde oturarak ders çalı ıyor, arkı ve türküler söylüyorduk...En çok da, o zaman moda olan ve çok bilinen;

Gemi kalkar suları akar

Giymi mor fesini de Süleyman aman

Bakı ı canlar yakar.

Ye il sandık kilidi

Üstünü toz bürüdü

Geçme kapım önünden Süleyman aman

Civan ömrüm çürüdü.

Kara kara kazanlar

Kara yazı yazanlar.

Cennet yüzü görmesin Süleyman aman

Aramızı bozanlar! türküsünü, belki günde birkaç defa, sokaktan geçenlerin duyaca ı ekilde, yüksek sesle birlikte okur, sonra da kendi kendimizi alkı layarak, duydu umuz sevinci payla ırdık...

Sonra, bir Pazar günü ö rendik ki, Osman'ı, babası bahçede ko up oynasın diye, çalı tı ı kösele fabrikasına götürmü ... Bahçenin ortasında, ayakkabı imalatında kullanılan köselelerin ıslatılması için, geni çe kazılan derin bir çukurda, birikmi yer altı suyu bulunmaktadır... Günlerce, belki aylarca toprak bir havuz içerisinde bekleyen su, yeme il yosun tutmu ve tamamen çamur halindedir...

Bahçede tek ba ına dola an Osman, merak saikasıyla, çukurun kenarına giderek, suya e ildi inde aya ıkaymı ve bataklı ayuvarlanmı ...

Osman, çıkabilmek için suyun içinde can havliyle çırpınmaktadır...Bahçe tanzimi ile u ra an i çiler, sudaki kıpırtının ne oldu unu bilmeden, ellerindeki kazma ve küreklerle vurdukça, Osman'ın küçük bedeni daha da tabana çökmü ve nerdeyse çamura gömülmü tür...

Bir süre sonra gözden kaybolan Osman'ı arayan babası, biricik yavrusunu bulamayınca, dü mü olabilece i endi esiyle, çukurun bulundu u yere ko mu ...Ancak, i çilerin anlattı ı feci olay kar ısında, korktu unun ba ına geldi ini anlamı , duydu u heyecan ve derin üzüntünün oku ile oldu u yere yı ılıvermi ...

çiler, büyük bir tela la ve yaptıkları azim hatanın üzüntüsü içerisinde, Osman'ın cansız bedenini sudan çıkarmı ve olay kısa sürede, bütün ehre yayılarak, Kayseri halkını, büyük bir hüzne gark etmi tir.

Osman'ın cenazesi, ertesi gün binlerce ki inin katılımıyla kılınan namazdan sonra, topra a verilmi , sevgili Osman'ın vefatıyla, ailesi yıkılmı , kom ular ve birlikte devam etti imiz Gazipa a ilkokulunun bütün ö retmen ve ö rencileri derin bir yasa bürünmü tür.

Vefatından sonra, elbiseleri, tıpatıp kendisine benzeyen küçük kız karde i Hatice'ye giydirilerek, 40 gün okul ve mahallede, onun kıyafeti ile dola tırlmı ve aile bu sürenin sonunda, tarifi imkânsız acılar içinde. gönüllerini ve sevgili yavruları Osman'ı bırakarak, Kayseri'ye hüznle veda etmi lerdı... İmdi neredeler, kimleri hayatta bilmiyorum

Mahalle arkada ım, okul arkada ım, aziz karde im Osman'ın bu acıklı hayat hikâyesini, aradan üç çeyrek asır geçmi olmasına ra men, hâfızamdan silebilmi ve dualarımda unutmı de ilim...Allah (c.c.) mekânını cennet eylesin, ailesine ve sevdiklerine efaatçı kılsın...

KIRILGAN GÜLLERİ SAKLA KOYNUNDA

Mehmet BAŞ

Depremler geziyor topra ın altında
Ben matematik bilmeden de sevebilirim seni
Çar ılarında güller satılan bir ehirde
Dola ırız seninle el ele

Dilimize nakı nakı i lenmi türküler
Bir sefer ba latırız da lara do ru
Leylaklar ve çalı çiçekleri arasından
Baharın kalbine do ru ko an atlarla

Ye il gözlerinde büyür umutlar
Bozular ordular baktı ın yerde
Ya mura dönü ür gö ün endamı
Seslerle dolar تنها sokaklar

Damıtılmı bir yalnızlı a mahkûm zamanlarda
Günler kurulmu bir saat gibi beklerken
Saklanır bir çölün kalbinde eski ehirlere
Viraneler içinde sarayları dü lerken

Kırılğan gülleri sakla koynunda
Yaralı bir ceylanın ardından a la
Bulutlar kaynasın da ın ardından
Bir hü zün alevinde kalbimi da la

Ekmek gibi su gibi aziz sözlerim
Ve kutsal kelimelerim var sevdaya dair
Nasıl gelirsene gel açıktır kapım
Tabirsiz rüyaların tabiri bende

BU CENNET VATAN

Fikret DİKMEN

Dostluk, barı diye atsa her yürek
Hepimize yeter bu cennet vatan
Kavgaya, nefrete, kine ne gerek
Hepimize yeter bu cennet vatan

Sevgi ba a ından harman eylesek
Yoksulun derdine derman eylesek
Halaylar çekerek türkü söylesek
Hepimize yeter bu cennet vatan

Verilen emekler gitmesin zaya
Tutar sevgi ile çalınan maya
Beraberce son verirsek nizaya
Hepimize yeter bu cennet vatan

Emsali bulunmaz bu Anadolu
Edirne'den Kars'a hem sa ı solu
Ankara, stanbul, Erzurum, Bolu
Hepimize yeter bu cennet vatan

Hep beraber ko malıyız barı a
Her alanda girmeliyiz yarı a
ehitler diyarı bir ba tanba a
Hepimize yeter bu cennet vatan

Üç tarafı deniz bir yarım ada
Bir karı topra ı verilmez yâda
Bir e i bulunmaz koca dünyada
Hepimize yeter bu cennet vatan

kili i kalbimizden sileriz
Bu vatanın kıymetini biliriz
Gerekirse bu u urda ölürüz
Hepimize yeter bu cennet vatan

Tarihte kaç destan yazdı bu millet
Ne güzeldir hür ya amak hürriyet
Atamın kurdu u bu cumhuriyet
Hepimize yeter bu cennet vatan

Fikret'in sözleri senettir size
Nice dü manları getirdik bize
Mustafa Kemal'den emanet bize
Benim cennet yurdum güzel Türkiye'm

TÜRKÇEDE KELİME TÜRETMEK ve YABANCI KELİMELER

Oğuz ÇETİNOĞLU

nsan topluluklarını ‘millet’ hâline getiren en önemli unsur ‘kültür’dür. Kültürün orta dire i ise dil ve dindir.

Neden ‘din ve dil de il de dil ve din’ diye sorulabilir. Cevap: Dinimizi ö renmek için önce dil lâzımdır. Dilimizi ö retecek olanın konu tu unu anlamıyorsak, dinimizi ö renemeyiz.

Türkçemiz, yanlış üretilen kelimeler sebebiyle hayatîyetine kast eden tehditler altındadır. Tehditler, dilin millet hayatındaki yerini ve ehemmiyetini idrak edemeyen sorumsuz ki ilerden gelmektedir. Bu ki ilerin tahribatını önleyecek dil akademimiz yoktur. Vazife, dil hassasiyeti olan vatanda larımıza, yazarlarımıza, ekran ve mikrofon erbâbı ile yazılı, sesli-sesli görüntülü basın yöneticilerine dü mektedir. Onlar, yanlış türetilen kelimelerin kullanılmasını ve yaygınla masını önleyecek uyarılarda bulunabilirler. Vazifelerini yapabilmeleri ancak, kelime türetilmesindeki kaideleri ve yanlış türetilen kelimeleri bilmelerine ba lıdır. Ya ayan, do ru ve güzel Türkçenin envanterinin çıkartılması önemli bir çözüm olarak dü ünülmelidir.

Dil, insanlar arasında anla mayı sa layan tabîi bir vâsıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde geli en canlı bir varlık; temeli, bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antla malar sistemi, seslerden örülmü içtimâî bir müessesedir.

Dil, ecdâdı ve ahfâdı (ataları ve torunları) ile bir milletin ortak malıdır. ahısların kendi malı imi gibi dili meydana getiren kelimelerle oynamaya, kaidelere aykırı kelime türetmeye, be endi i yabancı kelimeyi almaya, be enmedi i Türkçe kelimeyi atmaya hakkı yoktur.

Türkçemiz statik (dura an, hareketsiz) de il, dinamik (hareketli ve devamlı geli en) bir yapıya sâhiptir. Sosyal hayatta ve teknolojideki geli meler sebebiyle yeni kelimelere ihtiyaç vardır. Türkçenin yapısı bu ihtiyacın kar ılanmasına müsaittir ve hatta kolaylıklar sa lamaktadır. Bir ba ka ifâde ile yenilenmeye açıktır. Bu özelli i, kök ve gövde kelimelere ekler olarak yeni kelimeler üretilebilme imkânından kaynaklanmaktadır.

Kök: Bir kelimenin yapısı bozulmadan parçalanamayan eklidir. Mânâsı olan en küçük dil unsurudur. Kökler, tek ba ına veya eklerle birle erek kullanılır. ‘Kelime’ denilen, tek ba ına kullanılabilen, mânâsı ve vazifesi bulunan ses veya ses toplulukları kök hâlinde veya kök ile ek’in birle mesinden meydana gelir. Tek ses hâlinde bulunan kökler, çok azdır ve mutlaka sesli harftir. Köklerin büyük ekseriyeti birden fazla ses ta ırlar.

Kökler, isim kökleri ve fiil kökleri olarak iki çe ittir. sim kökleri tek ba ına kullanılabilir. Fiil kökleri tek ba ına kullanılamaz.

Ek: Tek ba ına mânâsı olmayan ve tek ba ına kullanılamayan dil unsurlarıdır. Ancak

köklerle birle tirilerek kullanılırlar.

Köklerin eklerle birle mesi suretiyle dil zenginli i meydana gelir.

Ancak hemen belirtilmeli ki her kök için her ek kullanılamaz. Ekler ve kökler, Türk dilbilgisi kaidelerine göre birle tirilebilir. İlk ve en mühim kaide: Ekler, kök veya gövdeden sonra gelir. Türkçede ön ek yoktur. Ön ekle yapılmı kelimeler ya yabancı bir dilden gelmi tir veya uydurmadır.

Türkçede iki çe it kelime vardır:

1-Kök (basit) kelimeler:

A , bal, bel, çam, dal, dam, damga, deniz, göz, ta , yıl vb...

2-Türetilmi kelimeler: Kök ve eklerin birle tirilmesi suretiyle meydana getirilir:

Alta, arabacı, birlikte, cezalı, devamsız, güne li, hazırlık, iyimsen, kötülük, lüzumlu, meydançı, nereli, oruçlu, pideci, resimlik, sevimli, erbetli, temizce, uzunca, üzüntülü, verici, yorgancı, zenginlik vb...

Kelime türetilmesi i lemi Türk dil bilgisi kaidelerine göre dört ekilde yapılabilir:

1- simden isim türetilerek: Ak amlık, ba lık, çaycı, çocukluk, duacı, eczacılık, evli, gecelik, gözcü, halkçı, insanlık, in aatçı, karde lik, kemancı, kı lık, kiracı, Konyalı, kömürlük, köylü, milliyetçi, Müslümanlık, ni anlı, ölümlü, rehberlik, sözcü, akacı, tiyatrocu, tuzluk, Türkçe, Türklük, veterinerlik, yolcu, yumu akça, zahireci vb...

2- simden fiil türetilerek: Anlamak, bilgilendirmek, çekmece, dinleyici, edepsizle mek, faturala mak, gözetlemek, haberle mek, imzala mak, kitapla tırmak, lehimlemek, mektupla mak, nakı lamak, otlamak, peylemek, raspalamak, sahiplenmek, irketle mek, tebrikle mek, ustala mak, yemlemek, zehirlenmek vb...

3-Fiilden isim türetilerek: Açacak, büyüteç, caydıran, çekecek, delegek, ekici, fırlıdak, giyecek, ho görülü, ısıtıcı, inici, kıran, okuyucu, paralayan, raspacı, süzgeç, takı, uyum, üretici, verim, yatak, zulüm vb...

4-Fiilden fiil türetilerek: Açtırmak, ba latmak, çarpı tırmak, diriltmek, güldürmek, kandırmak, küstürmek, ödettirmek, pi irmek, susturmak, a ırtmak, taranmak, uyandırmak, yıktırmak, zorlanmak vb...

Kelime türetmenin di er usulleri de unlar olabilir:

-Ba ka bir dildeki kelimeyi kendi dil zevkimize, ses âhengimize uygun telaffuza kavu turarak almak: Merdüban = merdiven, gul = gül, lala = lâle, Sangaryos = Sakarya vb...

-Birle ik kelimeler: Açık göz, akci er, Ayaza a, Bahçekapı, bo bo az, ebegümeçi, kaynana, kaynata, keçi boynuzu, Kurtbo azı, ku üzümü, külbastı, orduevi, Sarayburnu, a kınbakkal vb...

- sim tamlaması: Ayak oyunu, burma bıyık, futbol topu, gece lambası, gözlük camı, kapı kolu, masa örtüsü, masa tenisi, oyun arkada ı, sa lık oca ı, yalancının mumu, yol arkada ı vb...

-Sıfat tamlaması: Sıfat ile ismin bir araya gelmesiyle te ekkül eder. Sıfat tamlayan, yardımcı isim tamlanan = asıl unsurdur. Büyük kapı, ucuz saat vb... Sıfat tamlaması isim grubudur. Cümlede isim muamelesi görür.

Tesislerin isimlendirilmesinde, yardımcı kelime önce, tesisin cinsini belirten asıl unsur sonra yazılır: ‘Konak Otel’, ‘Süreyya Plajı’, ‘Gülistan Gazinosu’, ‘Ta lıtarla

Ekmek Fabrikası', 'Meltem Pastahânesi' gibi... 'Kütüphâne, 'Kö k Çankaya' denilemeyece i gibi, 'Otel Konak', 'Gazino Gülistan', 'Kahvehâne Barbut' isimlendirmeleri yanlı tır.

Bu yanlı lık maalesef 'Borsa stanbul' ve 'Kanal stanbul' isimlendirmelerinde devlet tarafından da yapılmı tır. Do rusu ' stanbul Kanalı' ve ' stanbul Borsası' ekinde olmalıydı. Nitekim dünyanın çok bilinen iki kanalı; 'Panama Kanalı' ve 'Süvey Kanalı' olarak anılmaktadır. Bizler de 1453 yılından beri ' stanbul Bo azı' diyoruz. Târihin hiçbir döneminde 'Bo az stanbul' isimlendirmesi kullanılmamı tır.

Amerikalıların 'Cafe Bond' ekindeki tabelasına özentinin Belediyeler tarafından önlenmesi gerekir. Alı veri merkezlerinde ve mesken sitelerinde yabancı isimlerin kullanılması da... Aksi takdirde özentilerin, bozulmaların önünü almak mümkün olmaz. Dilimizi de kurtaramayız.

Elektronik ürünlerle birlikte yabancı kelimelerin de ülkemize girmesi maalesef önlenemiyor. Yabancı kelime giri leri de. Her dil, yabancı dillerden ihtiyaca göre kelime alabilir. Fakat kaide alamaz. Çünkü dilin yapısını olu turan, kelimeler de il, kaidelerdir. Yabancı dillerden alınan kaideler Türkçeyi önce yozla tırır, sonra da eritir yok eder. Dilimizi kaybetti imizde, bilinmeli ki candan aziz vatanımız dâhil, kaybedilecek hiçbir de erimiz kalmamı demektir.

.....

Notlar:

Ahmet Kemal Yahyao lu: *Türkçenin Katli. Yakın Plan Yayınları, stanbul 2013*
 Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Ba gil: *Türkçe Meselesi. Ya mur Yayınevi, stanbul 2006*
 D. Mehmet Do an: *Dil Kültür Yabancıla ma. Yazar Yayınları, Ankara 2011*
 Dr. Alparslan Yasa: *Türkçenin Istılâh Meselesi. Kurtuba Yayınları, Ankara 2013*
 Dr. Alparslan Yasa: *Türkçenin nki aftı çin Tercüme. Hitabevi Yayınları, Ankara 2014*
 Prof. Dr. Faruk Kadri Timurta : *Türkçemiz ve Uydurmaçılık. Bo aziçi Yayınları. stanbul 2008*
 GeoffreyLewvis'ten Çeviren Mehmet Fatih Uslu. *Trajik Ba arı / Türk Dil Reformu. Paradigma Yayınları stanbul 2007*
 Hüseyin Cahit (Yalçın): *Hazırlayanlar: Prof. Dr. Leyla Karahan – Dilek Ergönenc. Türkçe Sarf ve Nahiv. Türk Dil Kurumu Yayınları. Ankara 2000*
 K. Grönbech'ten Çeviren Mehmet Akalın: *Türkçenin Yapısı. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011*

Prof. Dr. Necmettin Hacıemino lu: *Türkçenin Karanlık Günleri. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, stanbul 2011*

Prof. Dr. Muharrem Ergin: *Türk Dil Bilgisi. Bayrak Basım / Yayım / Tanıtım. stanbul 2013*
 Nihat Sâmî Banarlı: *Türkçenin Sırları. Kubbealtı Ne riyatı, stanbul 1998*

Prof. Dr. Tahsin Banguo lu: *Türkçenin Grameri. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2015*
 Prof. Dr. Vahit

Türk: Türkçe Yazılar. Kurgan Edebiyat Yayınları, Ankara 2014

Prof. Dr. Zeynep Korkmaz: *Türkiye Türkçesi Grameri. Türk Dil Kurumu Yayınları. Ankara 2009*
 Prof. Dr. Zeynep Korkmaz:

Türkçede Eklerin Kullanılı ekilleri ve Ek Kalıpla ması Olayları. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011

ELAZIĞ BASIN TARİHİNDEN: BİR İNCE UZUN YOL

Bedrettin KELEŞTİMUR

Bir uzun yol, bir tatlı serüven...

Elazı Basın Hayatı...

O hayatı tefekkür, “sizleri ehri hafızasına...”

Bu ehri, “bilumum hatıralarına...”

Bu ehri, “1880’li yıllardan günümüze...”

Yazılı Tarihini birebir okuyabilirsiniz!

Elazı ’ın, 135 yılı a an; “ne riyat hayatı!”

Elazı ’da, İlk Basımevi; Vali zzet Pa a Zamanında...

1866 Tarihinde kurulur!

Ba ındaki ahıs kimdir?

Müslfzade Rıza Efendi

İlk basılan eser; Ömer Naimi Efendiye ait;

“Kaside-iBürde” ile “Manzume-i Naimiye”

Ve ilk Gazete, Vali Hasan Refik Bey Zamanında;

“Mamurat’ül Aziz” Gazetesidir

Tarihler, 1883’leri göstermektedir!

Basımevi ’nin ilk müdürü de, Hacı Ömer Efendidir!

Gazetenin Ba yazarı, “ sbirzadeBabo Mustafa Efendi

.Daha sonra Sunguro lu Hacı Kerim Efendi, Ahmet Efendi,

Hacı Hayri Bey, Süleyman Faik Bey, Bitlisli brahim Ethem Bey,

Basımevi müdürü Süleyman Faik Bey, Babo Mustafa Efendi,

Süreyya Bey, ükrü Bey gibi eli kalem tutanlar gazetede ba yazarlık

yapmı lardır.

Elazı Basın Hayatında süreklilik/ istikrar ve devamlılık vardır!

1918 tarihinde Haftalık olarak, “ ark Gazetesi” yayın hayatına ba layacaktır

27 ubat 1922 tarihinde, Milli Mücadeleye destek veren;

“Satvet-i Milliye” Gazetesi, Hulusi Yeti kin tarafından çıkarılacaktır

Aynı yıllarda, Vali Hilmi Bey Döneminde;

“Yeni Mefkûre Gazetesi” Elazı Basın hayatında yerini alacaktır.

TURAN GAZETES

Elazı ismiyle birlikte ilk akla gelen gazete;

Basınımızda, “Çınar A acı...” olarak isimlendirilen; “Turan Gazetesi”
 1 Mayıs 1931 tarihinden itibaren yayın hayatına ba layacaktır!
 Gazeteler, sadece haber mahfilleri olarak dü ünülmemeli
 Onlar, “fikir ve dü ünçe hareketlerinin...” oda ında olan mekânlardır
 ehirlerin, “irfan okulları...”
 ehirlerin, “sosyal mühendislik...” sivil etüt merkezleri
 Demokrasilerimizin, “olmazsa olmazları...”
 Yerel Basın, “sivil ile kamuyu bir araya getiren...” köprülerdir!
 Ve en ideali olanı da, “hürriyet limanlarıdır!”
 ehri albenisi güçlü olan Çınar A acını, “hsan Turan...” diyeceklerdir!
 Kısa zamanda, “topra a...” alıacak!
 ehri suyuyla, havasıyla ne v-i neva bulacaktır
 Cemil Meriç, Ahmet Kabaklı, Ali Rıza Alp, Niyazi YıldıırımGençosmano lu;
 Ömer Faruk Sanaç, ükrü Kacar, eref Tan isimlerini burada görüyoruz!
 Ve daha isimlerini yazamadı mız onlarca airimiz ve eserleri!
 Turan Gazetesinde ikinci nesil olarak; smet, Kemal, Celal ve Turan
 Turan isimleri
 Üçüncü nesil olarak da, E ref ve Murat Turan isimleri...
 Bir kutlu davanın yolculu unu yaptılar.
 Bizlerde, ilk yazı hayatımızda Turan Gazetesi’nde; “Fikir Bahçesi” kö esinde,
 Arkada larımızla birlikte yerimizi almı tık.

Basın Hayatımız, “uzun ve ince bir yol!”
 “Merkezinde nsan ve ehir...” olan kutlu bir yolculuk
 25 Ocak 1953 tarihinde yayın hayatına ba layan;
 “ULUOVA GAZETES ...”
 Bu gazete, Muhsin Parlar ve evket Çeçen tarafından çıkarılıyordu

Daha sonraki yıllarda gazetenin sahipli ini, Aydın Meral üstlenecektir.
 31 Temmuz 1972 tarihinde Nurhak Gazetesi...
 01 A ustos 1986 tarihinde Fırat Gazetesi...
 İlk defa Ofsetle (27 Ekim 1977 tarihinde) günlük yayın hayatına ba layan,
 “Günü ı ı Gazetesi...” bir fikir ve aksiyon gazetesi olarak çıkacaktır
 Gazetenin çıktı ı yıllardaki heyecanı büyüktür
 O heyecanın mimarı brahim Ta el’dir...
 Murat Ku çuba ı, kalemle o heyecana kan depolayacaktır
 Ve o heyecan kutlu bir hareketinde do u unda rol üstlenecektir;
 “Türk Dünyası Hizmet Ödülleri...”
 Günü ı ı Gazetesi, 1990 ve 2000’li yıllarda gerçekle tirilen,
 Bütün sivil organizasyonlarda çok önemli katkılar sunacaktır.

eref Tan ile birlikte, 24.03 1995 tarihinden itibaren; “Yeniça Gazetesi”
 ehri önemli bir fikir limanı olacaktır.
 1995’lerden sonra basın hayatımızda sürekli yeniliklerle birlikte;

“yeni isimleri” görmekteyiz.

“Yeni Ufuk, Haber, Ayı 1 1, Hâkimiyet, Haber Kent”

Bütün bunlar, basın hayatımıza, “yeni soluklar” getirecekler

Ve özellikle de, “yeni kalemler” ehlin ufkunu daha da açacaklar!

2016 yılına geldi imizde Elazı ’da; “12 Yerel Gazete...” vardır

Bu tarihlerden itibaren, “yeni adımlar...” atılacak!

Gazetelerimiz bir araya gelerek; “kendi içerisinde...” ortaklıklar olu turacaklar.

Günümüzde artık, Elazı ’da 4 günlük gazetemiz yayın hayatına devam etmektedir.

Bunlar, “Gün 1 1, Yeni Fırat, Hâkimiyet ve Haberkent” gazeteleridir.

1990’lardan itibaren; “Özel Radyo ve Televizyonların...” basın hayatımızdadır.

ehrin son 20 yılında “uzakları yakına ta ryan...” daha etkili bir basın vardır!

Buna son yıllarda, “internet gazetecili ini...”

Ve de, “sosyal medyayı da...” birlikte dü ündü ümüzde;

Daha etkili, “gazetecilik anlayı 1...” kar ımıza çıkacaktır

Basınla birlikte, “sivil hayat...”

Ve o hayatın, “katılımcı...” ve “payla ımcı...” dü ünce ortaya çıkacaktır

Bu anlayı 1, “ ehlin kalkınma stratejilerinde...” bulu turmalıyız

Bu anlayı 1, “giri imcilik ruhuyla...” sürekli beslemeliyiz

Bu anlayı 1, “milli birlik ve beraberlik uurunda...” yo urmalıyız

Elazı Basını, “uzun ince bir yol...”

150 yıla ula an kutlu bir yürüyü ün genel adı...

150 yıl içerisinde eme i olan bütün canlara merhabalar diyoruz

Yarınlarında aydınlık olmasını Cenab-ı Allah’dan diliyoruz.

YARIN SANA GELİYORUM

Hikmet ELİTAŞ

Yanmaktayım için için
Dü ünürüm, neden niçin
Yanında uyanmak için
Yarın sana geliyorum.

Zorda olsa yolu bulmam
Nedir ba ka çare bilmem
Olsa da suç, sana demem
Yarın sana geliyorum.

Sarmı beni a kın odu,
Konulmaz bu derdin adı...
Aklımın dedi i gibi,
Yarın sana geliyorum.

Savrulmu um yaprak gibi
Suya hasret toprak gibi...
Ça ıldayıp ırmak gibi
Yarın sana geliyorum.

Özlemlerim da lar kadar
Saçlarım ya madan kar,
Umutlarım bayram eder,
Yarın sana geliyorum.

Azat edip beni benden
Arınıp kibirden, kinden
Geçip sırat köprüsünden
Yarın sana geliyorum.

ÖLÜMÜNÜN 23.YILINDA SAMİM KOCAGÖZ MEZARI BAŞINDA ANILDI

Abdülkadir GÜLER

Sökeli yazar (1916 - 05 Eylül 1993), Söke’de ve yurdumuzun de i ik illerinde sanat ve kültür çevresinde do umunun 100. yılı nedeniyle saygıyla ve rahmetle sanat ve kültür dünyasında ve Söke ‘de ölümünün 23. yılında anılıyor. Anılmayı da hak etmi bir yazarımızdır. Kırk ku a ı içinde hikâye, roman, deneme, tarih gibi konularda Söke’ nin adını yurtiçinde ve yurt dı ına de in onurla ta ımı tır. Eserlerinin bir kısmı yabancı dillere de çevrilmi tır. Aldı ımız bilgilere göre son zamanlardan bazı eserleri Azerbaycan Üniversiteleri’nde tez ve yüksek lisans konusu bile olmu tur. Bu yönüyle sevilen ve sayılan bir yazarımızdır. Eserleriyle sanat, kültür co rafyasında gönüllerde izler bırakmı tır.

6 Eylül Söke’nin dü man i galinden kurtulu unun 92. yılı etkinlikleri arasında 5 Eylül 2016 pazartesi günü saat 10.30 ‘da Söke Ba arası kasabasına ba lı Akçakaya mahallesinde (köyünde), mezarı ba ında anıldı. Bu anma sırasında Akçakaya Mahallesi (köyü) muhtarı Nihat Gölçük’te hazır bulundu. Etkinli i Söke Belediyesi Kent Konseyi Ba kanı Muzaffer Ceylan, Kent Konseyi Kadın kolları Meclis Ba kanı ennur Çoban Parıldar, Kent Konseyi Genel Sekreteri Eylem Köprüalan Çaldıran ile birlikte hazırladıkları programla bu anma töreni gerçekle ti.

Anma töreninde kimle vardı? Hemen aklıma gelenleri yazıyorum: Kent Konseyi Ba kanı Muzaffer Ceylan, Kent Konseyi Kadın Kolları Meclis Ba kanı ennur Çoban Parıldar, Be parmak dergisi eski Genel Yayın Yönetmeni Talat Avcı, adı geçen derginin Genel Yayın Yönetmeni H.Hüseyin Gökten ve e leri Aysel Gökten, Akçakaya köyü muhtarı Nihat Nihat Gölçük, Kadınlar Meclisi Genel Sekreteri Eylem Çaldıran, Söke airler ve Yazarlar Derne i Ba kanı Tülay Sarayköylü, dernek üyelerinden Abdülkadir Güler, Metin Akdeniz, Kadın Meclisi üyelerinden Seyhan Cidal, Hatice Remil, Seniha Yay, Leyla Sevindik, Güler Nalbant, Aynur Çavı o lu, Ümriye Demirkol, Nesrin Bayrakçı Arslan, Zülfiye Yayla, Muradiye Akçalı, Eylem Çaldıran, energül Bulu, ermin Akkar, Ecemsu Arkan, Halil Arkan, Gazeteci Necati Maldar ve Söke Belediyesi oto oförü sa Toprak ile birlikte Akçakaya Köyünde Kocagöz Aile Mezarlı ında hazır bulundular. Mezarlı ın giri bölümünde Akçakaya köyü muhtarı Nihat Gölçük ve bir kısım köylüler bizleri kar ıladılar. Mezarlık ve çevresi tertemiz hazırlanmı tı. Köyün imamı da aramızda bulundular.

Yazar Samim Kocagöz'ün mezarına Kalpaklılar adını taşıyan bir çelenk çiçek konuldu. Samim Kocagöz ve tüm ehitlerimiz için bir dakikalık saygı duruşu yapıldı. Saygı duruşundan sonra Enur Çoban, Talat Avcı, Abdülkadir Güler, H.Hüseyin Gökten ve Tülay Sarayköylü Samim Kocagözle ilgili kısa ve öz birer konuşma yaptılar. Bu konuşmalardan köyün imamı Kur'an bazı sureler ve ayetler okudu. Başta tüm ehitlerimiz ve gazilerimiz olmak üzere Samim Kocagöz ve bu mezarda vefat edenlere dualarda bulunuldu. Mezar başında dualarla toprağa atıldı.

Adı geçen mezarlıkta düünden bugüne en yakın akrabaları da vardır. Bunlardan bazıları:

Samim Kocagöz (1916-1993), Samim Kocagöz'ün eşi Sevinç Kocagöz (1919-1991), Halil Kocagöz (1930-1981), Necim Kocagöz (1921-1991), Dr. Reşit Gürel (1908-1971), Yazar Ferzan Gürel (1919-2009), Vahide Kocagöz (1897-1964), Ükrü Kocagöz (1889-1954), Ükrü Kocagöz'ün kızı Nujan (1904-1924), Elisabeth Kocagöz (1923-2004), Osmanzade kızı Ayşe (1880-1960), Ayşe'nin mezar başında dikkatimi çeken Osmanlıca, Farsça yazılan sözleri aynen alıyorum:

“Dil hasta oldu bir zaman
Tedavisi de bitti tüvan
Uçtu nihayet mur-gü can
Çünkü harap oldu kafes”

Özet olarak açıklamak gerekirse: Bir zaman dil hasta oldu, tedavisi de bitti, nihayet bu can da uçtu, çünkü insan gösü harap oldu.

Bu anma töreninden sonra Akçakaya Köyü (mahallesi) muhtarı Nihat Gölçü'nün daveti üzerine evlerine gitti. Köy katlı taşınan, betondan yapılmış düzenli bir evleri ve geniş bir bahçesi vardı. Her şey yerli yerinde. Bahçede yediveren üzüm asmaları ve çiçeklerle dopdolu. Bu bahçede oturduk, çaylarımızı içtik, üzümlerinden yedik. Ayrıca Akçakaya'nın pınar sularından içtik. Köy muhtarı Nihat Gölçü, Akçakaya hakkında şu bilgileri verdi: Köyümüz çok eski bir köydür, 17. yüzyılda Akçakaya Tımarı diye geçer. Köyün camisi çok eski olup 1725 tarihinde ibadete açılmıştır. Halen nüfusu 300 civarındadır. Etilim-öretim taşınmalıdır. Köyümüzün suyu da gelişiyor içim hoş bir pınar suyudur. Çocuklarımızın etimi için Söke'de ikamet ediyorum. Ancak her gün gelip gidiyorum” dedi...

Samim Kocagöz'ün bana gönderdiği bir mektubu:

9 Aralık 1989 tarihli bana İzmir / Karşıyaka'dan gönderdiği mektup daktilo ile yazılmış, sade ve samimi bir hava içinde yazılmıştır. Bu mektubu arşivimde tam 27 yıldır saklı tutuyorum. Ben de önemi ve tarihi başlığında aslına uygun olarak aynen

sunmak istiyorum:

SAM MKOCAGÖZ

1780 Sokak No: 2

Kar ıyaka

ZM R

9 Aralık 1989

Sayın Abdülkadir Güler,

Mektubunuzu aldım. Göstermi oldu unuz ilgiye çok te ekkürler ederim. Söke'ye pek sık gelemiyorum. Geçen yıl hafif bir felç geçirdim. Tek parmakla makinede yazmaya ba ladım. Daha iyiyim.

“BE PARMAK” dergisini bana gönderiyorlar. O lum Fadıl, Söke'ye gelip gidiyor, ona söylemi ler, benimle bir konu ma yaptı. Getirecek. Ben de daha iyile ince yazarım.

Benim iirlerim yoktur. Dileyim altmı yıl öncesi ortaokul sıralarında kaldı, yitti, gitti. Sonra da hiç iir yazmadım. iiri severim. Güldestenize ba arılar... Sökeli air, ö retmen Ahmet Altümse i unutmayın. Sa mı bilmiyorum. Yıllar önce Balıkesir Maarif Müdürü idi. Sonra müste ar oldu galiba. Pek iyi bilemiyorum. Ama benim Söke'de ilkokulda arkada ımdı. En iyisi siz, ükran Kurdakul'un airler ve Yazarlar Sözlü üne bir bakınız. Orada var, gözüme ili mi ti. Son baskısında olacak.

Bende kalan, bulunan kitaplarımdan, Söke Hacı Halil Pa a kitaplı ı için gönderece im. Hepsini bulamam. Yarım yüz yıldır otuz oldu yazdı ı / kitaplarım.

Selamlar, esenlikler.

Samim Kocagöz

(imza)

Sökeli yazar Samim Kocagöz aradan 23 yıl geçse de her zaman gönüllerimizde saygıyla ve sevgiyle anılacaktır. Eserleriyle Söke'nin adını, tarihi, gelerek ve göreneklerini, “Kalpaklılar” adlı eserini Söke'nin Milli Mücadeledeki yerlerini, ” Bu ehrin ki Kapısı (Nabi'nin Park Kahvesi)” yapıtıyla Söke'nin ya ayı nı ve 1922 lerde Söke'nin kurtulu günlerini anımsatıyor. Milli Mücadele de Söke'ye kadar gelen bir talyan uça nı nasıl tesirsiz hale getirdiklerini bir roman örgüsü akıcı ve yalın bir dille anlatıyor. Her yönüyle vatanımıza ba lı, bayra mıza ba lı, cumhuriyetimize inanmı bir yazar olarak her zaman saygıyla anılmaya layıktır. Vefatının 23 yılında rahmetle anıyor, ı ıklar içinde uyusun diyorum.

Sökeli yazar Samim Kocagöz, köklü bir aileden geliyor. Ya adı ı kenti ve bu kentin insanlarını unutmayan unutulmaması gereken bir yazarımızdır. Bizler de Sökeli olarak ölümünün 23.yılında atalarına ait Söke Ba arasına ba lı Akçakaya köyüne kadar gidip kabri ba nda sevgiyle ve saygıya andık. Sökeli gençlere bir tavsiyem olarak:

Samim Kocagöz'ün tüm yapıtlarını gözden geçirmeli, severek okumalıyız. Samim Kocagöz Söke'nin adını onurla tüm Anadolu'ya ve hatta Romanya'ya ve Azerbaycan'a kadar tanıtan altın yürekli yazın (edebiyat) dünyasının kö e ta larından biridir. Bunun için S. Kocagöz'ü okuyup ve tanıtmalıyız. Bir kez daha saygıyla ve rahmetle anıyor, ı ıklar içinde uyusun diyorum.

SENİ DÜŞLEMEN

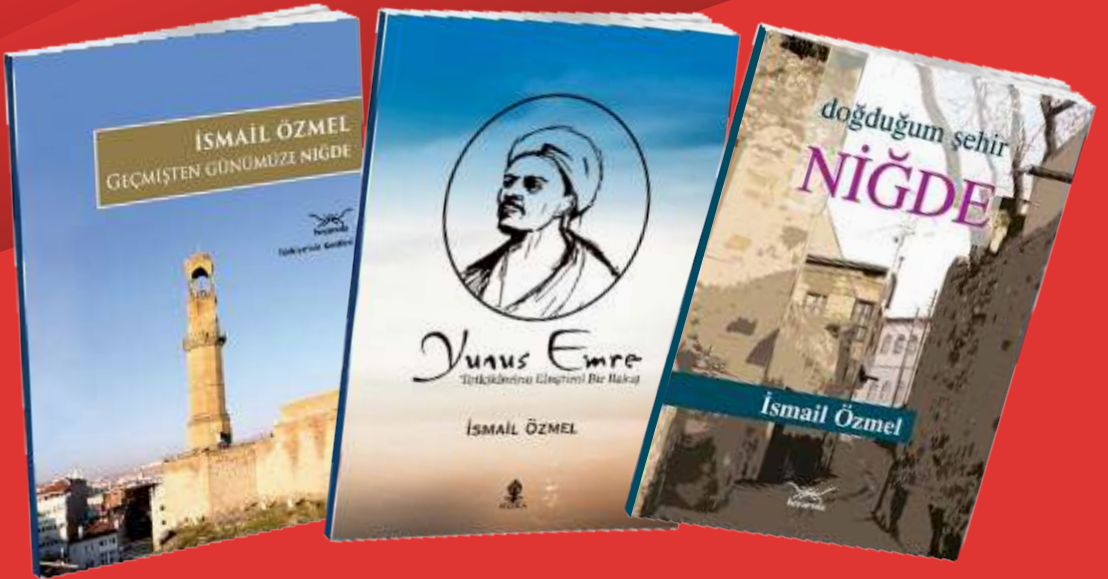
Hatice TÜRKÖĞLU

Seni dü lemek; bir denizin,
 En dibini dü lemek gibi sanki.
 Ate in kızılına dokunmak,
 Karanlık bir kuyuya inmek,
 Tam olucam derken;
 Eksildikçe eksilmek gibi.
 Ne kadar sever insan bilmem...
 Ne kadar a ık olur?
 Bundan da zerre anlamam...
 Bir tek ey ne kadar ba lanır sımsıkı;
 Ne kadar özler dünyanın,
 O en en hisli sesini bilirim...
 Hiç dokunmadan ne kadar,
 Ne kadar hisseder varlı ını.
 Tıpkı yanı ba ındaymı gibi...
 Bilirim bilirim de i te,
 Sen bilmezsin ya;
 te bu yüzden hıçkırıklar...
 Canımı yakıyorsun.
 Puslu pencere önlerinde.
 u mahallemizde hani;
 Bir türlü yanmayan,
 Hiç aydınlatmayan sokak lambası.
 te onun gibi ıksız,
 Ruhumdaki dünya da,
 Bir türlü aydınlanmıyor.
 A lamak tabi ya a lamak,
 Hiçbir eyi çözmiyor.
 Aksine dü ümlüyor...

En çokta en çokta hıçkırırken,
 Kalıyor bo azımda, nefes yok.
 imdi ne mi diyorum,
 Hıçkırıklara bo dun ya beni,
 mdat diyemedim hiç.
 Ate lerde yaktın ya,
 Yangın var hem de tâ içimde,
 Diyemedim "yandım"...
 Bazen diyemezsin
 Kimse bilmesin diye de il,
 O bilmesin diye.
 Bilirse de olmayacak bilirsin...
 te bu bilmece var ya;
 A ır bir yük yükledi omuzuma.
 Tutunamıyorum biliyorum.
 Biliyorum dü ece im.
 Ya kaldırım kenarına,
 Ya deniz kıyısına,
 Sonuç tek "dü ece im".
 Ve yine aman dileyemeyece im...
 Son bir ey olur da ö renirsen;
 Buna intihar deme.
 Çünkü bu bir hapis.
 Senin hapsinde, sonsuza denk sen de...

**Ni de Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sanat Tarihi
 bölümü 1. Sınıf öğrencisi*

İSMAİL ÖZMEL

9 771306 373006

70. SAYI 4 TL